

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Термінологія сфери міграції та проблеми її українського перекладу
(на матеріалі медійного дискурсу)»

Студентки групи Па 55-23
факультету германської філології і
перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Сови Катерини Вікторівни

Допущена до захисту
«_____» _____ 2024 року

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови
_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Никитченко К. П.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Migration terminology and problems of its Ukrainian translation
(case study of mass media discourse)”**

Group Pa 55-23
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Kateryna V. Sova

Research supervisor:
K. P. Nykytchenko
Candidate of Philology,
Associate Professor

Kyiv – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	5
1.1 Поняття «термін» як лінгвістична проблема.....	5
1.2 Перекладацькі стратегії перекладу термінів.....	12
1.3 Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу.....	20
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2	
ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ ТЕРМІНІВ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ	31
2.1 Семантична класифікація термінів у медійному дискурсі.....	31
2.2 Структурні моделі термінів у медійному дискурсі.....	41
2.3 Прагматичні функції термінів у медійному дискурсі.....	50
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3	
ВІДТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ.....	55
3.1 Способи еквівалентного відтворення українською мовою термінів у перекладах текстів англомовного медійного дискурсу	55
3.2 Застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій термінів у перекладі текстів англомовного дискурсу	60
3.2.1 Формально-лексичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.....	61
3.2.2 Лексико-семантичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.....	64

3.2.3 Граматичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.....	67
3.2.4 Лексико-граматичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.....	71
Висновки до розділу 3.....	72
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	85
ДОДАТКИ	87
SUMMARY.....	112

ВСТУП

Актуальність теми. Міграція – це складний процес, що має неабиякий вплив у різних сферах людської діяльності. Дослідження цього явища, а саме термінології сфери міграції та способів її перекладу, викликає значне зацікавлення у лінгвістів, оскільки швидкий розвиток у цій галузі вимагає належної підготовки та знань фахівців.

Кваліфікаційна робота орієнтована на дослідження в галузі лінгвістики, перекладу та стосується вивчення особливостей перекладу термінології сфери міграції (на матеріалі медійного дискурсу).

Низку наукових праць було присвячено дослідженню поняттю «термін» наступними вітчизняними та іноземними науковцями: Г. Винокур, І. Гумовська, А. С. Д'яков, В. І. Карабан, , І. Квітко тощо.

Перекладацькі стратегії у перекладі термінів міграційної сфери досліджували та визначили М. В. Бережна, О. М. Герасімова, Р. А. Запотічна, Т. Р. Кияк, Д. В. Фурт тощо.

Чисельну кількість робіт було присвячено визначенню «дискурс» та «медійний дискурс», зокрема, такими науковцями: О. О. Білецька, С. Гринюк, І. С. Грицай, Т. ван Дейк, С. Є. Максимов тощо.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження термінології сфери міграції та проблеми її українського перекладу (на матеріалі медійного дискурсу). Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- визначити поняття «термін» як лінгвістичну проблему;
- з'ясувати перекладацькі стратегії перекладу термінологічної лексики;
- виявити особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу;
- класифікувати терміни сфери міграції у медійному дискурсі за семантичним принципом;
- проаналізувати структурні моделі термінів сфери міграції у медійному дискурсі;

- описати прагматичні функції термінів сфери міграції у медійному дискурсі;
- встановити способи еквівалентного відтворення українською мовою термінів сфери міграції у перекладах текстів англomовного медійного дискурсу;
- дослідити формально-лексичні, лексико-семантичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.

Об'єктом дослідження є термінологія сфери міграції у текстах медійного дискурсу.

Предмет дослідження є структура, семантика термінів міграційної сфери, функції, еквіваленти та перекладацькі трансформації у відтворенні українською мовою.

Основними джерелами **матеріалу** дослідження слугують 100 речень знайдених у текстах медійного дискурсу на тему міграція. У 100 реченнях було знайдено загалом 127 термінів міграційної сфери для подальшого дослідження.

Методи дослідження зумовлені метою роботи та поставленими завданнями. Під час дослідження було використано наступні методи:

- дедуктивний – під час визначення поняття «термін» та його лінгвістичних особливостей, а також перекладацьких стратегій у перекладі термінів;
- дискурсивний – для дослідження особливостей медійного дискурсу;
- суцільної вибірки – для формування матеріалу дослідження;
- метод семантичного аналізу – для визначення сенсу відібраних термінів міграційної сфери у контексті та їх розділення відповідно до семантичної класифікації;
- метод структурного аналізу – для аналізу будови та структурних елементів термінів міграційної сфери та їх розділення відповідно до структурної класифікації;

- метод прагматичного аналізу – для встановлення функцій термінів у реченнях міграційної сфери;
- метод кількісних підрахунків – для того, щоб визначити кількість використання термінів міграційної сфери в текстах медійного дискурсу;
- метод трансформаційного аналізу – для дослідження лексичних, граматичних та стилістичних трансформацій під час перекладу термінології сфери міграції.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає у створенні комплексного підходу у перекладі термінології сфери міграції на матеріалах медійного дискурсу, завдяки проведеному аналізу перекладацьких трансформацій.

Практичне значення дослідження та отриманих результатів полягає у можливості їх подальшого застосування в перекладознавстві, зокрема у перекладі термінів міграційної сфери, мовознавстві, лексикології. Окрім цього, результати проведеного дослідження можна використовувати під час викладання наукових дисциплін «Галузевий переклад», «Аспектний переклад» тощо.

Апробація результатів. Основні наукові результати дослідження опубліковані у *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови»*, 2024 р. (Частина II), у статті «Переклад термінології сфери міграції: виклики та проблеми» с. 310—311.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, трьох списків використаних джерел, двох додатків та резюме. У **I розділі** досліджується поняття «термін», перекладацькі стратегії перекладу термінів та особливості медійного дискурсу і його специфіка перекладу. У **розділі II** розглядається семантична класифікація термінів у медійному дискурсі, їх структурні моделі та прагматичні функції. У **III розділі** аналізуються способи еквівалентного

відтворення українською мовою термінів та визначаються перекладацькі трансформації для збереження прагматичних функцій термінів у перекладі текстів англомовного дискурсу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Поняття «термін» як лінгвістична проблема

У зв'язку з постійним розвитком науки і техніки спостерігається збільшення кількості нових слів. Це пов'язано з тим, що кожне явище потребує назви, яка буде використовуватися й надалі. Відсутність у мові визначення певного поняття зустрічається досить часто, що зумовлює постійне поповнення словників новою лексикою. Кожне нове слово – це виклик для перекладача, адже саме він має зрозуміти сенс, культуру, особливості вживаного слова та найголовніше, як можна точніше перекласти його. Тому саме ці фахівці є відповідальними за те, як буде перекладено безеквівалентний термін у цільовій мові.

Науковий інтерес до визначення поняття «термін» спричинений технічним прогресом. Тому саме на XIX століття припала проблема його визначення. Процес тлумачення «терміну» зайняв тривалий час. Поняття «термін» походить від латинського слова «terminus», тобто «межа, кінець» (Стацюк, 2016).

З XVIII століття визначення «термін» починає приваблювати українських науковців. У той час український філософ Г. Кониський намагався дати трактування поняттю «термін». Він визначив, що це зображення поняття у свідомості та сприйнятті мовця (Личук & Захуцька, 2017).

У XIX ст. в Науковому товаристві імені Шевченка вже почали досліджувати термінологію. Т. Петрова (2020) зазначає, що члени НТШ мали на меті розробити теорію «терміну», а також посилити статус та значимість української мови й термінології зокрема. Термінологи Наукового товариства імені Шевченка створили 2 напрямки способів термінотворення:

1. Створення наукових визначень на основі словотвірних зразків української мови.
2. Запозичення та використання інтернаціональних термінів (Петрова, 2020).

У наукових працях Т. Секунди, який був одним із членів Інституту української наукової мови, зазначається, що «термін» є легко зрозумілим, недвозначним, має точну відповідність значенню наукового об'єкта, може утворювати похідні терміни та є «доброзвучний» (Личук & Захуцька, 2017).

Європейські лінгвісти в той час також не стояли осторонь та намагались дати чітке визначення поняттю «термін». Німецький науковець Л. Дьодерлайн тлумачить «термін» так: «Finis “кінець” (das Ende) – це межа, як ознака кінця; а Terminus – це штучно встановлена межа, як щось закінчене» (Личук & Захуцька, 2017, с. 82). Французький дослідник Ж. Вандрієс разом з англійським вченим Й. Смітом порівнювали терміни з жаргоном (Личук & Захуцька, 2017).

У 1931 році основоположник австрійської школи О. Вюстер у своїй докторській дисертації «Internationale Sprachnormung in der Technik, besonders in der Elektrotechnik» (Міжнародне нормування мови в техніці, зокрема, в електротехніці), формує основу для подальших досліджень поняття «термін» (Петрова, 2020). Поряд з цим починають з'являтися термінологічні школи та гуртки такі як термінологічна школа Великобританії, австрійсько-німецька термінологічна школа, а також празький лінгвістичний гурток (Петрова, 2020).

У той час, як зарубіжні науковці активно працювали над проблемою термінології, українське термінознавство зазнавало певних утисків, таких, як: «мовна політика, деукраїнізація, ліквідування Інституту української наукової мови, переслідування й репресії українських термінологів і термінографів» (Петрова, 2020, с. 93).

У наступні роки лінгвісти продовжували працювати та опубліковувати свої роботи. До таких науковців належать: Т. Кияк, А. Крижанівська, Т. Панько, Л. Симоненко, І. Квітко та інші. Уже в 90-ті роки ХХ ст. українське

термінознавство стає незалежним разом зі здобуттям Україною суверенності. Як відзначає Т. Петрова: «Деякі науковці української школи продовжували дотримуватися традиційного підходу й пояснюють термін як слово чи словосполучення, що позначають поняття спеціальної галузі знань або діяльності й властиві характерні ознаки» (Петрова, 2020, с. 95).

У 30-60-ті роки Т. Сейворі, член лондонської термінологічної школи, визначає «терміни» як умовні знаки, ціль яких передавання від одного до іншого джерела закодованої інформації, яка є зрозумілою для тих, хто має або знає ключ чи код від неї (Петрова, 2020). У празькій школі пояснювали «термін» як «одиницю професійної мови та частину професійного функційного стилю національної літературної мови» (Петрова, 2020, с. 95).

Як зазначають А. Д'яков та ін. (2000), «термін» складно піддається визначенню, як і будь-які інші мовні універсалиї. «Термін» і його визначення є досить дискусійним, тому в лінгвістиці можна знайти велику кількість дефініцій. Багато українських науковців вивчали проблему визначення поняття «термін». Деякі з них пропонують наступні його тлумачення:

- І. С. Квітко визначає «термін» як слово або фраза, що співвідноситься з галуззю науки або техніки та характеризується чіткістю, точністю, і не має емоційного забарвлення (Д'яков та ін., 2000).
- Т. Кияк зазначає, що терміни – це наукові поняття, на відміну від простих слів, що вживаються в повсякденному житті (Стацюк, 2016).
- Науковці Б. Кулик та М. Жовтобрюх пояснюють, що «термін» – це спеціальне слово, яке використовується для найменування поняття будь-якої галузі та сфери (Личук & Захуцька, 2017).
- А. Крижанівська та Л. Симоненко дають таке визначення: «терміни» – це реалії, які застосовуються в науці, техніці або в офіційній мові та мають в конкретній галузі усвідомлене значення (Личук & Захуцька, 2017). Т. І. Панько поділяє таку ж думку стосовно визначення.

- В. І. Карабан вважає, що «термін» – це мовний знак, що відображає поняття в галузі науки або техніки та є обов'язковим компонентом науково-технічних текстів, і стверджує, що він є необхідним складником в науково-технічних текстах (Pylypenko, 2020).
- А. Я. Коваленко у своїх працях розглядає «термін» як слово або словосполучення без емоційного забарвлення, що використовуються для чіткого означення понять (Pylypenko, 2020).

У нашій роботі ми трактуємо **термін** як слово або словосполучення, яке використовується в галузі науки, техніки і характеризується точністю, чіткістю, та емоційною нейтральністю.

Не менш важливим є визначення *функцій* «терміна», які є значущими у відокремленні його від слова, а також встановлення їх відмінностей. Д. Щерба у своїй статті зазначає наступні функції: репрезентативна та сигніфікативна (Щерба, 2007).

Репрезентативна функція – це номінативна або функція називання. Суть її полягає в позначенні поняття в галузі науки, техніки тощо. За словами Д. Щерби, репрезентативна функція не властива лише термінам, однак відмінність її втілення зумовлена відмінністю самої системи наукових понять від наївнопобутових (Щерба, 2007).

Сигніфікативна функція – це вміння виявляти відмінні риси, значуще поняття певного класу предметів (Щерба, 2007). Іншими словами, це функція, яка означає позначення явищ за допомогою слів або словосполучень і є, на думку науковців, однією із головних рис, яка відрізняла «термін» від звичайних та загальноживаних лексичних одиниць (Щерба, 2007).

Г. А. Сергєєва (2021) у своїй статті «Термін і термінологія як об'єкти лінгвістичного аналізу: поняття та диференційні ознаки» згадує дві головні функції термінів: номінативна та дефінітивна. Лінгвіст Г. Винокур визначав, що «термін» – це слово з особливою функцією називання (Сергєєва, 2021). Тоді як Д. В. Щерба пояснює, що через те, що «термін» може називати поняття, було

відзначено його дефінітивність, іншими словами дефінітивну функцію (Щерба, 2007).

Окрім функцій, «термін» має особливості, які його характеризують та відрізняють від інших слів. Ю. О. Карпенко виділяє такі вимоги до термінів:

- точна окресленість значення. Терміни не лише виражають поняття, а й ґрунтуються на науковому визначенні поняття;
- однозначність. Терміни повинні бути однозначними у межах терміносистеми;
- терміни не характеризуються емоційністю та стилістичною забарвленістю;
- розповсюдження термінів між фахівцями (вони рідко використовуються в загальноживаній мові) (Медведь, 2017).

І. Гумовська (2014) виокремлює наступні ознаки й вважає, що «термін» повинен бути:

- однозначним;
- не мати синонімів;
- відображати ознаки поняття;
- показувати ознаку системності.

Т. Проценко (2010) стверджує, що хороший «термін» повинен мати наступні основні вимоги:

- однозначність;
- точність;
- стислість;
- системність;
- емоційно-експресивну нейтральність;
- відсутність модальної і стилістичної функції;
- байдужість до контексту;
- конвенційність;
- відсутність синонімів і омонімів у межах однієї терміносистеми та ін..

Багато термінознавців зазначають ще одну особливість «терміна» – певний зв'язок з поняттям. «Термін» має тісний зв'язок з поняттями в галузі науки, та не має ніякого зв'язку з побутовими поняттями, тобто «терміном» можна вважати поняття в межах термінологічної системи чи термінологічного поля (Сергєєва, 2021).

Точність є ваговою ознакою «терміна», адже вона допомагає як можна чіткіше передати зміст та значення поняття. «Термін», у якому відсутня точність, може стати джерелом неправильного трактування між фахівцями того чи іншого поняття.

Більшість дослідників схиляються до думки, що однозначність термінів – це впорядкованість та точність, а отже, інформативність терміносистем (Стацюк, 2016). Р. В. Стацюк (2016) зазначає: «Точність термінології як системи однозначних слів передбачає відсутність синонімічних термінів» (с. 114). Однак терміни бувають багатозначними: один термін може пояснювати різні поняття та навпаки, пояснювати одне поняття різними термінами-синонімами (Стацюк, 2016). Тому у своїй роботі мовознавець спростовує, що ця вимога до терміна є обов'язковою.

Системність, як і точність та однозначність, має велике значення для розуміння «терміна» та його природи та є ознакою, яка допомагає відрізнити його від звичайного слова. А. Д'яков та ін., (2000) стверджують, «термін може існувати лише як елемент терміносистеми, якщо під останньою розуміти впорядковану сукупність термінів, що адекватно висловлюють систему понять теорії, що описують певну спеціальну сферу людських знань чи діяльності» (с. 11).

У термінознавстві поняття «термінологія» та «терміносистема» не є новими, але багато термінознавців намагаються встановити, чи є вони взаємозамінні чи синонімічні. Ю. В. Попович та В. Д. Бялик (2020) дають визначення поняттям «термінологія» та «терміносистема». «Термінологія» – це сукупність термінів, що вживаються в певній галузі наукових знань або

професійній діяльності на позначення її фахових понять (Попович & Бялик, 2020). Щодо «терміносистеми», вони визначають, що це «системно організована сукупність подібних термінів» (Попович & Бялик, 2020, 206). Ю. В. Попович та В. Д. Бялик у своєму дослідженні встановили, що існує два підходи для визначення цих двох понять. За першим ці поняття розглядаються за наступними критеріями: «свідомості – стихійності, впорядкованості – невпорядкованості, системності – асистемності» (Попович & Бялик, 2020, 206). Другий підхід базується на тому, що ці два поняття розглядаються як синонімічні (Попович & Бялик, 2020).

Особливу увагу слід приділити структурним моделям термінів. У посібнику С. З. Булик-Верхола та ін., (2016) виокремлюють такі типи термінів за їх структурою:

- Прості (похідні і непохідні).
- Складні (мають дві основи).
- Складені (терміни-словосполучення).
- Терміни-символи та напівсимволи.

Однак далі в роботі ми будемо послуговуватись на більш розширену класифікацію, яку визначили А. Д'яков та ін., (2000):

- Терміни – кореневі слова: (корінна або запозичена непохідна лексика).
- Похідна лексика (утворені за допомогою суфіксів або префіксів).
- Терміни – складні слова.
- Терміни – словосполучення.
- Терміни – аббревіатури.
- Умовні позначення літерами.
- Символи.
- Номенклатура.

Окрім структурної класифікації, терміни поділяють ще за семантичною. Таку класифікацію зазначають Фурт та Дмитрук (2020) у своєму навчальному посібнику «Термінологія»:

- Загальнонаукові терміни – це терміни, які застосовуються майже в усіх галузях та сферах науки.
- Міжгалузеві терміни – це терміни, які застосовуються у близьких або далеких галузях.
- Вузькогалузеві терміни – це терміни, які застосовуються у певній галузі.

З огляду на дану класифікацію розуміємо, що всі терміни поділяються залежно від галузі (освіта, медицина, економіка, міграція тощо).

1.2 Перекладацькі стратегії перекладу термінів

Переклад – це складний процес відтворення тексту з вихідної мови (мови оригіналу) на цільову (мову перекладу). Процес перекладу – це процес перетворення тексту, який включає в себе пошук відмінних і подібних рис між двома мовами. О. Б. Боднар (2012) зазначає наступні етапи процесу перекладу:

- сприймання;
- розуміння;
- відтворення цільовою мовою.

Кожний перекладач, незалежно з якими текстами він працює (науково-технічного, медійного, юридичного дискурсу), повинен знати та використовувати в роботі три етапи перекладу. Завдяки цьому він зможе впоратися з передачею інформації або повідомлення з вихідної мови в цільову.

Переклад термінів є одним із найбільш трудомістких та складних процесів, особливо коли поняття є новим та не зафіксованим в словнику. Тому процес їх перетворення на цільову мову включає в себе декілька етапів. У статті «Особливості перекладу термінів» О. М. Герасімова (2016) визначає два етапи:

- встановлення значення терміну відповідно до контексту;
- переклад значення на українську мову.

Під час перекладу термінів важливим є його взаємодія з контекстом, адже завдяки ньому перекладач визначає значення слова (Герасімова, 2016).

М. В. Бережна та К. О. Лозовська (2020) запропонували наступні три етапи процесу перекладу термінів:

1. Перший етап – це пошук в словнику відповідника до терміна. Далі є два варіанти: відповідник є або відповідник відсутній. Якщо відповідник відсутній – переходимо до третього етапу.

2. Другий етап. На цьому етапі перевіряємо, чи є наш відповідник однозначним чи багатозначним. Якщо термін виявився однозначним (після перевірки в словнику та контекстом, де він був вжитим), використовуємо його в перекладі. Якщо термін багатозначний – шукаємо його переклад згідно з контекстом, у якому він вжитий, а також знаходимо його значення в тій галузі, з якою маємо справу під час перекладу.

3. Третій етап. Терміни, у яких відсутні еквіваленти, є неологізмами або вузькоспеціалізованими. Тут є два варіанти: значення терміна зрозуміле – створюємо власний переклад або значення не зрозуміле – шукаємо в словниках/ радимось зі спеціалістами і пропонуємо власний переклад.

Оскільки терміни характеризуються точністю, однозначністю, емоційно-експресивною нейтральністю, системністю та стислістю, під час перекладу ці риси мають бути збережені. Однак більшість дослідників стверджує, що «термін» може мати більш ніж одне значення та застосовуватись в різних галузях. О. Б. Боднар (2012) стверджує, що технічна термінологія характеризується великою кількістю багатозначних термінів. Наприклад: слово 'пластина' має такі англійські еквіваленти: *plate, slab, lamina, lamella, bar, sheet, blade*. Таким чином, перекладач повинен мати знання в тій галузі, у якій він працює, щоб точно знати, у якому контексті може вживатися те чи інше слово та досягнути його адекватного перекладу. Не менш важливим є мовне чуття науковця та рівень його підготовки. Недостатність компетентності призводить до того, що терміни не відповідають мовним нормам або не передають адекватного поняття (Боднар, 2012).

Неточний переклад терміну може призвести до непорозумінь та навіть до більш серйозних наслідків. Про це зазначає у своїй роботі Д. В. Фурт (2018):

- невірний вибір відповідника (зазвичай іменника). Наприклад: *government control* іноді перекладають словосполученням ‘державний контроль’, однак правильний варіант ‘державне врегулювання’;
- вузькоспеціалізовані терміни, які відомі та зрозумілі лише фахівцям певної галузі;
- нехтування ретельного аналізу терміна та його вживання в певній контекстуальній ситуації.

Мета будь-якого перекладу – це відтворення тексту (різних дискурсів) цільовою мовою, що відіграє вирішальну роль у передачі та обміні інформацією. Головне завдання перекладача – якомога точніше донести інформацію до отримувача (цільової аудиторії). Під час перекладу перекладач зіштовхується з різними проблемами:

- прагматичними (виникають через певну перекладацьку ситуацію та її особливу відмінність між вихідним і цільовим текстом);
- культурними (виникають через різницю культури та культурних звичок, норм двох мов);
- лінгвістичними (виникають через структурні відмінності, граматичні та лексичні відмінності між двома мовами);
- специфічними (проблеми, які не можна віднести до прагматичних, культурних, лінгвістичних проблем) (Romaniuk & Zapotichna, 2020).

Таким чином, перекладачі використовують під час своєї роботи перекладацькі стратегії або трансформації, які допомагають упоратись з перекладацькими проблемами.

С. Є. Максимов (2012) називає трансформаціям зміни, причиною яких є лексичні та граматичні відмінності у мовах, а також відмінностями певних культур. І. П. Борисевич та Л. В. Ратомська (2012) визначають перекладацькі

трансформації як перетворення, які допомагають змінити мовну одиницю оригіналу на мовну одиницю перекладу.

Щодо перекладацьких стратегій, Т. М. Ніколаєва (2018) у статті «Перекладацькі стратегії в англо-українському просторі» пояснює, що перекладацькі стратегії – це певний план перекладацьких дій, спрямований на адекватну передачу з вихідної на цільову мову з урахуванням культурних та особистісних особливостей мовця.

На думку О. М. Романюк та Р. А. Запотічної (2020), перекладацькі стратегії – це сукупність правил, цілей і засобів, які застосовує перекладач під час перекладу, що визначають його власний, індивідуальний стиль з-поміж інших перекладачів і відрізняють отриманий переклад від інших.

Отже, слід зазначити, що перекладацькі трансформації та стратегії є визначення-синоніми, які також мають спільну мету – допомагати перекладачу впоратися з перекладацькими проблемами під час перекладацького процесу і в результаті отримати якнайточніший переклад. А оскільки перекладач є ключовою ланкою між двома мовами та їх відтворенням, ці два поняття відіграють важливу роль у процесі перекладу.

Вибір стратегії під час перекладу за Т. М. Ніколаєвою (2018) залежить від багатьох факторів:

- мети перекладу та умов його виконання;
- аудиторії перекладу;
- яке завдання виконуватиме перекладений ним текст;
- технічних умов, а саме: дедлайнів, користування комп'ютером і тд..

На думку українського перекладознавця Л. В. Коломієць, вибір стратегії перекладу залежить від:

- цільової аудиторії та стану цільової полісистеми;
- кількість готових перекладів певного твору в мові оригіналу (Ніколаєва, 2018).

Варто також зазначити стратегії перекладу, а саме доместикація та форенізація, які були сформовані американським вченим Л. Вануті у книзі «The Translator`s Invisibility: A History Of Translation» у 1995 році (Fade Wang, 2014). Л. Вануті був одним із перших, хто використав і пояснив ці терміни, які допомагають перекладачу при вирішенні перекладацьких та лінгвістичних питань. Як визначає науковець, доместикація – це етноцентричний підхід, при якому текст оригіналу зазвичай скорочується, а сам акцент встановлюється на культурних особливостях та цінностях цільової мови (Romaniuk & Zapotichna, 2020). Форенізація – це підхід, який націлений на збереженні іноземних культурних особливостей та цінностях (Romaniuk & Zapotichna, 2020). Отже, використання цього методу дозволяє не втручатись в оригінал, та зберегти його.

С. Є. Максимов (2012) класифікував головні перекладацькі трансформації на лексичні (формальні лексичні трансформації (транскрипцію, транслітерацію, транскодування, калькування) та лексико-семантичні трансформації (генералізація, конкретизація, модуляція, диференціація), граматичні (транспозиція, граматична заміна, додавання, вилучення) та лексико-граматичні (антонімічний переклад, повна заміна, компенсація, описовий переклад).

Як зазначає О. М. Герасімова (2016), головний спосіб перекладу терміна в цільовій мові є передача за допомогою його лексичного еквівалента, адже, еквівалент це точне лексичне стале, яке має пряму відповідність зі значенням слова.

Однак, якщо термін не має еквівалента, потрібно звернутись до словника або спеціаліста з тієї галузі, а потім запропонувати власний переклад. Зазвичай, переклад таких термінів відбувається за допомогою транскрибування, калькування або описового перекладу. Окрім транскрибування, для перекладу безеквівалентної термінологічної одиниці застосовуються також такі

трансформації, як: транслітерація, транскодування та адаптивне транскодування.

Розглянемо детальніше сенс та особливості цих трансформацій:

1. Транскрибування – це перекладацька трансформація, за якої фонематична форма слова мови оригіналу передається літерами мови перекладу: *green card* – ‘грін-кард’.
2. Транслітерація – це трансформація, за якої лексичні одиниці мови оригіналу передаються літерами мови перекладу. Наприклад: *migrant* – ‘мігрант’, *passport* – ‘паспорт’.
3. Транскодування – це поєднання транскрипції і транслітерації при перекладі лексичної одиниці: *ombudsman* – ‘омбудсмен’, тоді як адаптивне транскодування – це переклад, за якого форма слова адаптується до норм мови перекладу: *confiscation* – ‘конфіскація’.
4. Калькування – це передача вихідної одиниці за її формою та змістом, що відповідає значенню в словнику. Наприклад: *Customs Service* в українській мові перекладається ‘митна служба’ або *passport control* – ‘паспортний контроль’. Цей метод перекладу здійснюється без відтворення фонетичної і орфографічної форми.
5. Описовий переклад або експлікація це спосіб, за яким перекладач розширює значення слова в мові перекладу. Наприклад: *cross border workers* – ‘працівники, що здійснюють роботи на державному кордоні’ (Герасімова, 2016, с. 181) або *customs terminals* – ‘митні термінали, де здійснюється митний контроль’ (Герасімова, 2016, с. 181).

Великі труднощі виникають у відтворенні багатокomпонентних термінів. Український мовознавець та перекладач В. В. Коптілов зазначає, що переклад термінів, які складаються з двох і більше компонентів, має два етапи: аналітичний і синтетичний (Фурт, 2018). Перший етап полягає в перекладі окремих складових терміна, тоді як другий – це є вже готовий отриманий

переклад. Для аналітичного етапу вагомим є вірне визначення компонентів, з яких складається термін, оскільки не лише слова, а й словосполучення можуть входити до його складової (Фурт, 2018).

Під час перекладу багатокomпонентного терміну, головне завдання перекладача знайти ключове слово. Д. В. Фурт (2018) у своїй роботі наводить приклад на терміні *immovable property gains tax*: «[...] спочатку перекладаємо ключове слово *tax* – *податок*, потім *gains* – *прибуток* і поєднання *immovable property* – *нерухоме майно*» (с. 279). Отже, в результаті маємо такий переклад: *податок на прибуток від нерухомого майна*.

Зустрічаються багатокomпонентні англійські терміни, які співпадають за структурою з українськими: *purpose of the journey* – ‘мета поїздки’ (Герасімова, 2016, с. 181).

Проте існують терміни-словосполучення, для яких неможливо застосувати дослівний переклад, не зважаючи на те, що вони мають еквіваленти в цільовій мові, адже, деякі з компонентів вихідної мови можуть відрізнитись від елементів мови перекладу: *black print* – ‘штриховий друк’ (Герасімова, 2016, с. 181).

Граматичні трансформації також досить широко застосовуються у перекладі термінів з двома і більше компонентами. Наприклад транспозиція використовується фахівцями з ціллю зміни порядку слів та забезпечення точного перекладу. Д. В. Фурт (2018) наводить наступний приклад: «*spatial data`s updating* - ‘оновлення просторових даних’» (с. 279). У даному трикомпонентному терміні іменник *updating* при перекладі йде на перше місце, прикметник *spatial* – на друге, а іменник у присвійному відмінку займає третє.

Метод конкретизації є серед методів, який допомагає передати термін з мови оригіналу в мову перекладу. Конкретизація – це заміна широкого значення слова на вузьке в цільовій мові. Наприклад: *quadrangle name* – ‘номенклатура’ (Фурт, 2018).

Термінами можуть бути не лише слова та словосполучення, а також аббревіатури. Їх переклад створює неабияку складність перекладачам. У науково-технічних текстах аббревіатури можуть не перекладатися та залишатися у тексті як барбаризми або варваризми. Іноді термін-аббревіатура не має еквіваленту аббревіатури в мові перекладу, а навпаки лише розгорнене його значення: *rph* – ‘рентген на годину’ (Hrytsai, 2015). М. В. Бережна, та К. О. Лозовська (2020) наводять приклад з технічним терміном: «Абревіатура ШГБ, яка має значення «шибер гарячого дуття» перекладається повним терміном *hot blast slide valve*» (с. 9). Також відтворення аббревіатур здійснюється пошуком його аналогом в мові перекладу: *VOR localized radiobeacon* – ‘ОВЧ радіомаяк’ (Hrytsai, 2015).

Т. Р. Кияк (2007) у своїй науковій роботі «Функції та переклад термінів у фахових текстах» наводить рекомендації перекладу термінології:

1. У перекладі застосовуються термінологічна лексика, яка є затверджена державними стандартами.
2. Під час перекладу необхідно враховувати галузь науки, до якої належить перекладений термін.
3. Якщо термін не зафіксований у словнику та не має еквіваленту в мові перекладу, то перекладач має підібрати відповідний еквівалент сам, використовуючи відповідні словники або проконсультуватись з спеціалістами з галузі, або застосувати описовий переклад.
4. У перекладі слід уникати синонімічних термінологічних одиниць. Терміни повинні мати єдину форму.
5. Якщо у тексті знайдено смислову помилку терміну, перекладач здійснює відповідний переклад, а в зносі обов’язково зазначити помилку та виправити її.
6. Чужі для цільової мови терміни залишаються в перекладі та зазначаються в дужках.

7. Терміни написані латиною не змінюються під час перекладу, та залишаються у своєму первісному вигляді.
8. Заборонено довільне скорочення термінів.
9. Номенклатури залишаються незмінними.
10. Спеціальні знаки та одиниці величин мають перекладаються відповідно до технічним стандартам.

1.3 Особливості медійного дискурсу та специфіка його перекладу

У зв'язку з розвитком сучасних технологій у другій половині ХХ – початку ХХІ століття спостерігалось поширення технічних засобів, за допомогою яких розпочався бурхливий розквіт мас-медіа. Поняття «медіа» означає будь-який засіб комунікації, завдяки якому повідомлення або інформація передається від джерела до адресата. Мас-медіа є підсистемою системи масової комунікації (Еґурі та ін., 2014), у процесі якої здійснюється передача повідомлень за допомогою засобів масової інформації. Тому ЗМІ слугують головним джерелом інформації в усіх сферах людської діяльності і мають неабиякий вплив на свідомість та життя нашого суспільства.

Таким чином, проблема дослідження медійного дискурсу займає значуще місце в мовознавстві та приваблює все більше й більше вчених, до яких належать С. Гринюк, О. Черниш, Д. Ю. Коритнік, С. В. Баранова, Е. О'Кіф.

Спершу спробуємо з'ясувати, що таке дискурс. Протягом багатьох років лінгвісти намагалися дати визначення поняттю «дискурс». Однак єдиного та загальноприйнятого визначення не було встановлено через його багатофункціональність. С. Міллз вважає, що дискурс – це складне явище, яке має досить широке коло трактувань, ніж будь-який інший термін (Пасенчук, 2017).

Т. ван Дейк, голландський науковець та лінгвіст, основоположник сучасної теорії про дискурс, зазначає, що це комунікативний акт, який

втілюється мовцями, включаючи мовні та ментальні процеси, що супроводжують комунікацію та спосіб відтворення тексту в прагматичних, а також ментальних умовах (Пасенчук, 2017). Отже, Т. ван Дейк визначив «інтегральний зв'язок мови – мовлення – комунікативної ситуації та одержувача, адресата» (Пасенчук, 2017, с. 52).

Американська лінгвістка Д. С. Шиффрин розглядає дискурс як усне та письмове повідомлення, ужите в певному контексті (Пасенчук, 2017). У своїй роботі дослідниця спирається на три підходи до визначення поняття «дискурс»:

- Перший підхід базується на тому, що дискурс розглядається як мова, що є вищою за словосполучення або речення та включає два і більше речень, пов'язаних між собою.
- Другий підхід пояснює «дискурс» як «різноманітне застосування мови».
- У третьому – «дискурс» розглядається як сукупність функціонально організованих, а також контекстно-детермінованих одиниць мовного вжитку (Пасенчук, 2017).

Лінгвісти Б. Джилліан та Ю. Джордж у своїй роботі тлумачать «дискурс» як процес, результатом якого є текст (Ситник, 2020). Наступне визначення терміну «дискурс» надає український мовознавець Ф. С. Бацевич. Учений зазначає: «Дискурс – це тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми прояву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями й тактиками учасників [...]» (Гудзь, 2012, с. 4).

Зважаючи на наведені визначення лінгвістів, можна зробити висновок та застосовувати наступне тлумачення дискурсу – зв'язний текст у певній комунікативній ситуації (усній, письмовій), об'єднаний спільною темою та включає в себе когезію, яка допомагає пов'язати окремі речення в один текст за допомогою слів і граматики, що, у свою чергу, дозволяє зрозуміти й сприйняти текст як єдине ціле.

Медійний дискурс, як і будь-який інший, має безліч визначень та досліджень різними лінгвістами. Так, С. Гринюк (2023) пояснює, що це вид комунікації у засобах масової інформації, мета якого надавати інформацію про різні сфери людського життя через інтернет, телебачення, радіо тощо.

О. Черниш (2013) у ході своєї роботи встановлює, що медійний дискурс залучений у професійні, особисті, соціальні відносини та використовується для реалізації іллокутивного ефекту.

Е. О'Кіф (2011) зазначає, що медійний дискурс, спрямований на відсутнього читача, слухача чи глядача, тобто адресата, – це комунікація, що відбувається в усній або письмовій формі. Тобто, медіа-дискурс – це публічна, створена, задокументована форма взаємодії (О'Кіф, 2011).

Д. Ю. Коритнік та С. В. Баранова (2020) виокремлюють два підходи до визначення медійного дискурсу:

1. За першим підходом науковці визначають, що медіа-дискурс – це особливий тип мовно-мисленнєвої діяльності, властивий інформаційному полю мас-медіа. Отже, це поняття слід розуміти як самостійний тип дискурсу.
2. Другий підхід полягає в тому, що медійний дискурс – це будь-який вид дискурсу, що здійснюється в процесі комунікації за допомогою ЗМІ.

У нашій роботі ми трактуємо поняття «медійного дискурсу» як комунікація, що здійснюється в усній або письмовій формі в засобах масової інформації та створена для цільового адресата.

З огляду на те, що у медіа-дискурсі головною ціллю є передача повідомлення та інформації від джерела до адресата, мета цього дискурсу не обмежується лише цим. Також важливими є:

- Опис та пояснення інформації.
- Уплив на сприйняття й поведінку людини з метою спонукання її до аналізу та формуванню думки.

- Уплив на свідомість особи через отриману інформацію.
- Передбачення ймовірних дій (Коритнік & Баранова, 2020).

Що стосується функцій, Д. Ю. Коритнік та С. В. Баранова (2020) зазначають у своїй роботі такі: інформативна, соціалізуюча, функція «порядку денного», політична, вплив на свідомість, розважальна та маніпулятивна.

У наш час питання класифікації типів медіа-дискурсу залишається відкритим. У лінгвістиці існує два підходи визначення типів:

- У першому підході основою до визначення є функціонування мови в залежності від сфери людської діяльності.
- У другому – медійний дискурс розглядається як тип, що функціонує у сфері масової комунікації (Групуук, 2023).

Класифікацію за змістом вираження розглядають у своїй спільній науковій статті Д. Ю. Коритнік та С. В. Баранова (2020):

- Універсальний (до нього належать: суспільний, культурний, освітній, політичний, науковий тощо).
- Спеціалізований (для певної вікової групи).
- Фаховий.

Найвідоміша класифікація медійного дискурсу здійснюється за каналами передачі повідомлення. У своїй статті А. О. Горбатко (2021) зазначає цю класифікацію:

- Дискурс преси (друковані ЗМІ).
- Радіодискурс.
- Дискурс телебачення.
- Інтернет дискурс (усі форми медійного дискурсу).

За словами дослідниці дана класифікація є головною в медіа та ґрунтується на основному критерії, який дозволяє цьому дискурсу бути виділеним в окремий напрям дискурсології (Горбатко, 2021).

До головних форм медійного дискурсу належать тексти новин, реклам та інші. С. Є. Максимов (2012) розділяє медійний дискурс на:

- Дискурс новин (новини в друкованій пресі, новини в електронних ЗМІ: радіо, телебаченні, інтернеті, прогнози погоди тощо).
- Дискурс друкованої преси та електронних ЗМІ: радіо, телебачення, інтернет (статті та замітки в газетах і журналах, що містять коментарі, оцінки, судження та аргументи), есе, реклама та оголошення; спортивні коментарі; ток-шоу та інтерв'ю на радіо, телебаченні та в інтернеті) (с. 54).

На думку Ю. О. Омельчука, медіа-дискурс має маніпулятивний характер та направлений на те, щоб вплинути на адресата (Shovak & Petii, 2022). Маніпуляція – це спосіб впливу на людину для отримання бажаного результату. У своїй роботі науковці О. Шовак та І. Петій (2022) пояснюють маніпуляцію як психологічний вплив, спрямований на вміле використання мовних засобів всупереч реальному бажанню людини. Т. ван Дейк зазначає: «Маніпулювання людьми полягає в маніпулюванні їхнім розумом, тобто їх переконаннями, такими, як знання, думки та ідеології, які, у свою чергу, контролюють їхні дії» (Shovak & Petii, 2022, с. 259).

У медійному дискурсі журналісти застосовують різні маніпулятивні засоби: метафори, ідіоми, іронію, персоніфікацію тощо – з метою надати тексту експресивності та маніпулятивного характеру. Особливості мови ЗМІ відрізняють її від інших типів текстів. До таких належать:

- Стійкі клішовані вирази, терміни та інше.
- Експресивність текстів для привертання уваги читачів.
- Використання фразеологізмів.
- Реалії (політичного або суспільного життя); цитати.
- Застосування розмовної, сленгової мови (Білецька, 2016).

Ю. Волощук та Н. Жмаєва (2020) виділяють ще такі лінгвістичні особливості текстів медійного дискурсу: заголовки, гра слів, тропи, неологізми, риторичні питання, а також власні назви, аббревіатури, скорочення тощо.

Таким чином, переклад текстів медійного дискурсу стає справжнім викликом для перекладача. Оскільки тексти медійного дискурсу характеризуються своїми складними властивостями, їх адекватний переклад може бути ускладнений низькою підготовкою фахівців, недостатньою обізнаністю в даній галузі, а також поверхневими знаннями перекладача.

Як зазначає О. О. Білецька (2016), важливою особливістю інформаційно-новинного тексту є передусім об'єктивний спосіб подачі інформації. Через це під час перекладу необхідно дотримуватись точності та ясності передачі інформації з вихідного тексту в цільовий. Дотримання стилю мови також має велике значення в перекладі, тому завданням фахівця є його збереження.

Щоб якісно перекласти інформаційно-новинний текст, необхідно розуміти його зміст, структуру і найголовніше – комунікативну мету (ким і для кого був створений текст та головна його ціль).

Що стосується реклами, її переклад, як і інших текстів медійного дискурсу, вимагає неабиякої підготовки. Науковці стверджують, що через свої особливості рекламний текст не перекладається дослівно, тому що в такому випадку він втрачає свій сенс та силу впливу на адресата (Budko, 2021).

У рекламі її функціональне призначення ставиться на друге місце, у той час як символічне значення посідає перше (Mulyk & Gumenny, 2019). Отже, під час перекладу потрібно пам'ятати цю особливість та як краще відтворити її в мові перекладу, зважати на особливості етнічної культури цільової аудиторії.

Варто зазначити, що у процесі перекладу рекламного тексту важливим є врахування психологічних особливостей адресатів, їх стереотипи поведінки. Для одного суспільства текст викличе посмішку, тоді як для інших злість (Budko, 2021).

Загальновідомо, що рекламні тексти характеризуються використанням слоганів, які становлять окрему проблему в роботі з ними. А. Будко (2021) зазначає: «В україномовному середовищі найчастіше успішними є ті неперекладні слогани, які містять мінімальну кількість лексичних одиниць

відповідно до мовної компетенції середньостатистичного старшокласника» (с. 31). Дослідниця наводить такий приклад: «Спортивна фірма Nike - Just do it» (Budko, 2021).

У своєму дослідженні К. Мулик та М. Гуменний (2019) встановили, які перекладацькі трансформації найчастіше застосовуються під час перекладу слоганів з англійської на українську мови: вибір еквівалента, транспозиція, конкретизація, функціональна заміна.

Переклад клішованих виразів у медійних текстах згадує О. О. Білецька. У тексті, в якому переважають стійкі, нейтральні кліше, їх слід відтворити і в мові перекладу (Білецька, 2016). Як зазначається, такі відповідники не складно знайти серед існуючих українських, наприклад: *as follows from reliable sources* – ‘як повідомляють компетентні джерела’ (Білецька, 2016).

Ідіоматичні та фразеологічні вирази – це стійкі словосполучення або речення, де їх загальне значення різниться зі значенням їх окремих компонентів. Вибір способу перекладу ідіом та фразеологізмів буде залежати від багатьох факторів. І. В. Корунець (2003) зазначає наступні:

- Чи мають ідіоматичний або фразеологічний вирази у мові оригіналу та перекладу однакове/різне походження.
- Чи мають ідіоматичний або фразеологічний вирази у мові перекладу лише один, більше одного або всі спільні складові образи.
- Чи сприймаються складові образи носіями мови перекладу.
- Чи можна зберегти структуру ідіоматичного або фразеологічного виразів без використання трансформацій.
- Чи існує в мові перекладу аналогічний/подібний за значенням ідіоматичний або фразеологічний вирази тощо.

Усі ці аспекти є дуже вагомими, адже адекватно відтворений елемент є запорукою успішного перекладу. Тому, беручи до уваги ці фактори, І. Корунець (2003) виділяє п'ять способів для точного перекладу ідіоматичних/фразеологічних виразів:

- Вибір абсолютного еквіваленту. У даному методі складова частина ідіоми/фразеологізму зберігається без змін в мові перекладу. Такий спосіб перекладу є можливим у разі якщо лексичні одиниці походять з одного джерела:
 - грецька або інша міфологія. Наприклад: *Augean stables* ‘авгієві стайні’;
 - давня історія або література. Наприклад: *an ass in a lion's skin* ‘осел у левовій шкурі’;
 - Біблія або твори, засновані на біблійному сюжеті. Наприклад: *the ten commandments* ‘десять заповідей’.
- Переклад шляхом пошуку близьких еквівалентів. Цей метод базується на тому, що ідіома/фразеологізм походять від одного джерела, проте, на відміну від абсолютних еквівалентів мають один і більше компонентів відмінних у мові перекладу: *the devil is not so black as he is painted* ‘не такий дідько/чорт страшний, як його малюють’; *as pale as paper* ‘блідий мов стіна’.
- Переклад за допомогою пошуку відповідних ідіоматичних аналогій. Багато ідіоматичних/фразеологічних виразів мають аналогії в українській мові та містять легко зрозумілі зображення образів, а також близькі або ідентичні структурні форми: *to have the ready tongue* ‘за словом у кишеню не лізти’; *like mistress, like maid* ‘яблуко від яблуні недалеко падає’.
- Переклад шляхом пошуку приблизних аналогій. Цей спосіб застосовується у разі відсутності аналогій у мові перекладу для ідіоматичних/фразеологічних виразів: *to lose one's breath* ‘кидати слова на вітер’; *to come off scot free* ‘вийти сухим з води’.
- Описовий переклад. Не всі ідіоми та фразеологізми можна перекласти за допомогою вище згаданих способів. Залежно від складності значення ідіоми/фразеологізму, вони можуть бути перекладеними наступними способами:

- одним словом: *out of a clear blue of the sky* ‘раптом’, ‘зненацька’; *red blood* ‘мужність’, ‘відвага’;
- вільними сполученнями слів: *to sit above the salt* ‘сидіти на почесному місці’; *the sixty-four dollar question* ‘найважливіше, вирішальне питання’;
- реченнями або поясненнями: *yes man (yes-man)* ‘людина, що з усіма згоджується’.

В. В. Зірка (2012) у своїй роботі «Ідіоми у медійних текстах та рекламах [...]» виділила основні способи їх перекладу, а саме: «1) переклад абсолютним еквівалентом, 2) переклад ідіоматичним аналогом, 3) калькування, 4) описовий спосіб перекладу» (с. 197).

Отже, ознайомившись із запропонованими способами можна помітити, що переклад ідіом та фразеологізмів вимагає глибоких знань, навичок та вмінь. Дослівний переклад не є найкращим способом їх відтворення, адже втрачається головна ідея, зміст, емоційне забарвлення, а також культурні особливості їх утворення.

Метафори у медійному дискурсі зустрічаються досить широко, а саме в науково-популярних телепередачах. Їх переклад на українську мову описує І. С. Грицай (2015) та виділяє три основні методи:

- За допомогою метафоричного слова з тим самим або близьким переносним значенням;
- За допомогою метафоричного слова з іншим переносним значенням;
- За допомогою неметафоричного слова з більш денотативним, ніж переносним значенням.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто та опрацьовано низку наукового та теоретичного матеріалу:

1. Визначено поняття «термін» - це слово або словосполучення, яке використовується в галузі науки, техніки. Велике різноманіття визначень «терміна» ґрунтується на тому, що більшість науковців розглядає його з різних позицій та в різних сферах застосування. «Терміни», на відміну від звичайних слів, мають дві головні функції: репрезентативну – номінативну (функція називання) та сигніфікативну – дефінітивну. Окрім того, терміни характеризуються точністю, однозначністю, емоційно-експресивною нейтральністю, системністю, стислістю та не мають синонімів.

2. Визначено переклад – це складний процес, який включає в себе сприйняття тексту, його розуміння і відтворення мовою перекладу. Встановлено етапи перекладу термінів. За О. М Герасімовою маємо два етапи: встановлення значення згідно контексту; переклад на цільову мову. Тоді як М. Б. Бережна та Л. О. Лозовська розділяють процес перекладу термінів на три етапи, а саме: 1) пошук відповідника в словнику; 2) якщо є відповідник то визначаємо, чи є він однозначним чи багатозначним; 3) якщо відповідник відсутній перекладаємо його згідно усім правилам та нормам. Терміни можна перекладати за допомогою наступних трансформацій: транскрибування, транслітерації, транскодування, калькування, описового перекладу, конкретизації та транспозиції. З великою уважністю потрібно перекладати багатокomпонентні терміни, адже основним є визначення його головного компонента.

3. Проаналізовано поняття «дискурс» та надали йому таке трактування: «зв'язний текст у певній комунікативній ситуації (усній, письмовій), об'єднаний спільною темою та включає в себе когезію, яка допомагає пов'язати окремі речення в один текст за допомогою слів і граматики, що, у свою чергу, дозволяє зрозуміти й сприйняти текст як єдине ціле». Дослідили поняття «медійного дискурсу» та визначили його як комунікація, що здійснюється в усній або письмовій формі в засобах масової інформації та створена для цільового адресата. Зазначили відому класифікацію медійного дискурсу, яка здійснюється

за каналами передачі повідомлення: дискурс преси (друковані ЗМІ), радіодискурс, дискурс телебачення, Інтернет дискурс (усі форми медійного дискурсу). Окреслили головні способи перекладу метафор, ідіом, фразеологізмів.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ ТЕРМІНІВ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Семантична класифікація термінів у медійному дискурсі

Термін є невід’ємною частиною будь-якого тексту. Аналізуючи його за допомогою семантичної класифікації можна встановити, що кожна термінологічна одиниця має своє значення, тобто має свою сферу застосування: наука, медицина, мас-медіа тощо.

Розглянувши матеріали дослідження та виділивши 126 галузевих термінів пов’язаних з міграцією, ми можемо поділити їх за трьома групами, а саме:

- загальнонаукові терміни;
- міжгалузеві терміни;
- вузькогалузеві терміни.

До **загальнонаукових термінів** відносяться наступні: (4) *shelter*, (15) *displacement*, (30) *arrival*, (45) *harbor*, (70) *country*, (90) *diaspora*.

Термін *diaspora* у реченні (90) *This complexity has become particularly evident in recent months as the movement of refugees from countries directly bordering Ukraine has expanded further west, mainly to Germany, but also as far as Canada, where there is a robust Ukrainian diaspora* (URCTCS, URL) є загальнонауковим, адже може застосовуватися в усіх галузях (наприклад, політиці, релігії), при цьому зберігати своє єдине та загальне значення – народ, який проживає за межами своєї країни походження, та утворює етнічні групи в країні в якій проживає. Наступний термін (30) *Earlier in the year, London struck a deal with France to create a new migrant detention center along the English Channel as part of a broader effort to limit the number of small boat arrivals* (T10MIO2023,URL) використовується в таких сферах як туризм, логістика, міграція тощо. Окрім споріднених галузей цей термін може застосовуватись як і

в наукових, так і в повсякденних контекстах, що дозволяє зробити висновок про його належність до групи загальнонаукових термінів.

Терміни-дієслова такі як: (17) *to settle*, (29) *to relocate*, (51) *to flee*, (61) *to move*, (62) *to displace* також відносяться до загальнонаукових. До прикладу візьмемо термін *to move* з речення (61) *The new policy would allow 280 people on Tuvalu (total population: 11,200), a Pacific Island nation threatened by the impacts of climate change, to move to Australia, potentially permanently* (T10MIO2023, URL). Сам термін означає рух, але в залежності від контексту може змінювати своє значення, через що може застосовуватись у різних сферах та галузях науки. У реченні (17) *German leaders had also in some cases sought to encourage Ukrainians to settle in Germany* (T10MIO2023, URL), термін *to settle* має широке застосування та різні визначення, які залежать від сфери вжитку даного слова. Наприклад в дипломатичній сфері він може означати домовлятися про умови договору або контракту, тоді як в економічній сфері – це сплачувати кошти або рахунок.

Наступний термін *passport* у реченні (56) *Most African migrants remain in Africa, and although an African Union passport designed to facilitate free continental movement has been limited to select diplomats and officials [...]* (T10MIO2023, URL) належить до загальнонаукових термінів. Це слово широко вживаються у всіх галузях та має єдине значення – документ який посвідчує особу.

До групи загальнонаукових термінів можна також додати: (4) *abroad*, (4) *overseas*, (7) *to migrate*, (18) *visa*, (22) *migrant*, (29) *resettlement*, (38) *immigration*, (58) *border*, (59) *migration*, (67) *immigrant*, (74) *to emigrate*, (79) *refugee*, (81) *consulate*. Вищезгадані слова широко застосовуються для позначення міграції і її процесів, а отже, є базовими та загальноновживаними термінами, які допомагають визначити та виразити міграційну сферу. Окрім цього, термін (58) *Republican members of Congress twice moved to impeach Homeland Security Secretary Alejandro Mayorkas over what they describe as a failure to secure the*

southern border (T10MIO2023, URL) може бути використаний і в інших галузях зі зміною прямого значення на переносне. Наприклад: особистий кордон, де кордон є невидимою межею, яка розділяє нас з іншими людьми. Це надає підстави стверджувати, що вся вище зазначена термінологія належить саме до загальнонаукової групи термінів.

До групи **міжгалузевих термінів** відносяться: (6) *labour migration*, (12) *forced migration*, (25) *humanitarian migration*, (28) *unauthorized migration*, (31) *irregular migration*, (43) *return migration*, (55) *intracontinental migration*, (57) *spontaneous migration*, (63) *international migration*, (68) *illegal migration*. Усі вище зазначені види міграції можуть застосовуватись у споріднених сферах. Наприклад термін (28) *Still, top migrant-destination countries also expanded enforcement-minded policies to limit access to asylum or stop unauthorized migration before it reached their borders* (T10MIO2023, URL) та схожі за значенням лексичні одиниці у таких реченнях (31) *High levels of irregular migration prompted a backlash in 2023 as countries, particularly in Europe and the Americas, responded by supporting political leaders calling for significant immigration restrictions* (T10MIO2023, URL) та (68) *The migrant flow shift is due in part to the Texas governor's clampdown on illegal migration and Mexican authorities tightening security across the border as well* (UMCSFTTCB, URL) мають широке застосування в політичній сфері, а саме у питанні регулювання нелегальної міграції. Інший термін (6) *Many Ukrainians maintain contact with home through short-term moves back and forth, building on pre-existing patterns of seasonal labour migration* (URCTCS, URL) використовується в сфері економіки, на позначення впливу трудової міграції на ринок праці країни призначення.

Терміни, які позначають учасників міграції, відносяться до міжгалузевих термінів через своє застосування у інших близьких галузях: (41) *unregistered migrant*, (42) *humanitarian migrant*, (44) *forced migrant*, (75) *irregular migrant*, (85) *undocumented immigrant*.

Такі терміни як (2) *neighboring country*, (22) *origin country*, (23) *destination country*, (27) *transit country*, (72) *host country* є міжгалузевими, адже можуть бути використані у суміжних галузях до міграційної сфери. Так, наприклад термін *destination country* у реченні (23) *Migrants' ability to move between destination countries or take advantage of particular visa regimes has frustrated authorities for years* (T10MIO2023, URL) широко застосовується у туристичній галузі.

До міжгалузевих термінів можна віднести також такі термінологічні одиниці: *to deport* та *deportation* у реченнях (41) *The demand followed an increase in violence linked to the Pakistani Taliban, a militant group with ties to the extremist government in Kabul, and prompted hectic scenes as Pakistani authorities went door to door seeking to arrest and deport unregistered Afghan migrants* (T10MIO2023, URL) та (46) *In the United States, the Biden administration in 2023 offered Temporary Protected Status (TPS), which provides protection from deportation and access to a work permit, to an estimated 472,000 Venezuelans already in the United States* (T10MIO2023, URL). Їх застосування не обмежується однією галуззю, та вільно застосовуються в праві, в міжнародних відносинах тощо.

Інші міжгалузеві терміни: (3) *outflow of people*, (5) *mass arrival*, (13) *IDP*, (26) *humanitarian protection*, (33) *work permit*, (34) *citizenship*, (36) *permanent residence*, (37) *foreign worker*, (37) *long-term resident*, (37) *foreign resident*, (40) *host government*, (64) *a port of entry*, (65) *free movement*, (91) *dual citizenship*, (94) *e-passport*, (95) *residence permit*, (97) *seasonal worker permit*, (98) *seasonal worker*, (99) *biometric data*.

До **вузькогалузевих термінів** відносяться: (16) *Europe`s free-movement area*, (27) *migration management*, (31) *immigration restrictions*, (36) *immigration process*, (54) *migration zone*, (64) *immigration authorities*, (71) *migrant flow*, (76) *to incentivize migration*, (78) *immigration policy*. Усі терміни мають вузьку спеціалізацію спрямовану на управління міграцією, її функціонування та контролю. Візьмемо до прикладу *immigration process* у реченні (36) *Australia*

announced plans to streamline its immigration processes by creating a pathway to permanent residence for high-skilled immigrants on temporary visas and speeding up processing visas for in-demand professions (T10MIO2023, URL). Значення даного терміна включає в себе додаткові етапи такі як отримання візи, подання заяви на дозвіл постійного проживання або дозволу на роботу, а також переїзд, прибуття в країну призначення тощо. Отже, можна зробити висновок, що термін *immigration process* має тісний зв'язок з галуззю міграції, що підтверджує його приналежність до групи вузькогалузевих термінів.

До цієї групи слів входять також програми та організації зосередженні на міграції та наданні притулку з різних причин: (1) *UNHCR*, (8) *CUAET programme*, (9) *U4U*, (9) *Uniting For Ukraine programme*, (10) *The International Organisation for Migration*, (11) *IOM*, (14) *Safe Mobility Offices*, (14) *SMO*, (19) *Pact on Migration and Asylum*, (30) *migrant detention center*, (64) *the CBP One app*, (73) *humanitarian parole program*, (83) *The European Union`s border Agency Frontex*, (87) *The European Asylum Support Office*, (87) *EASO*, (92) *ECHR*. Наведені терміни здебільшого представлені абрєвіатурами, термінологічними сполученнями та онімами на позначення відповідних організацій.

Термін *the CBP One app* у реченні (64) *And U.S. immigration authorities took a range of steps towards embracing a more digital approach, moving the application processes for several immigration parole pathways online and requiring that asylum seekers arriving at a port of entry at the U.S.-Mexico border first make an appointment using the CBP One app* (T10MIO2023, URL) означає додаток, який був створений для мігрантів, які бажають перетнути південний кордон Сполучених Штатів через Мексику через що має вузький спектр застосування (міграційний).

Директиви, конвенції та закони, які допомагають регулювати міграційні процеси, також належать до групи вузькогалузевих термінів: (35) *Skilled Immigration Act*, (49) *Temporary Protection Directive*, (50) *TPD*, (88) *The Refugee Convention*.

Наступні терміни мають вузький спектр використання, а саме в сфері міграції в контексті надання статусу особі: (26) *immigration status*, (60) *refugee status*, (46) *Temporary Protected Status*, (47) *TPS*.

У проаналізованих реченнях також було знайдено наступні види віз, які необхідні для перетину кордону країни призначення: (9) *humanitarian visa*, (39) *work visa*, (39) *family visa*, (48) *permanent visa*, (77) *temporary visa*, (80) *tourist visa*, (82) *immigrant visa*, (97) *long stay visa*. Дані терміни мають вузьку спеціалізацію та сферу застосування, а саме міграційну. До них можна додати також наступні терміни, що стосуються візових питань: (20) *visa regimes*, (52) *visa requirements*, (53) *visa-free*, (55) *visa restriction*, (84) *visa-waiver*.

Усі терміни, які стосуються кордону та його перетину, належать до вузькогалузевих: (2) *to cross border*, (24) *border control*, (53) *Schengen Zone*, (66) *border restriction*, (84) *land border*, (89) *illegal crossing*, (93) *border control agent*, (100) *border check*.

Наступна термінологічна лексика використовується в контексті міграції та міграційного права та є специфічною для певної сфери, яка займається захистом біженців, які шукають притулку в іншій країні: (21) *asylum seeker*, (24) *asylum claim*, (32) *asylum applicant*, (69) *to seek asylum*.

Термін (86) *Travellers who do not have a machine-readable passport will have to apply for a visa to enter the US* (BFUPD, URL) належить до групи вузькогалузевих, тому що застосовується в галузі міграції під час проходження кордону, а саме машинного зчитування паспорту для ідентифікації особи.

У реченнях (34) *While many H-1B workers can get a green card and eventual U.S. citizenship, applicants often face many years of waiting, while prospects for permanent residence in Canada are much quicker* (T10MIO2023, URL) та (96) *You might be able to apply for an EU Blue Card, which gives highly qualified workers the right to live and work in an EU country* (BCILAWITEOSOTES, URL) зазначені лексеми можна класифікувати до групи вузькогалузевої термінології. Ці два терміни означають документ, який надає дозвіл на проживання та роботу в

певній країні. Обидва документи мають схожу мету але відрізняються тим, що *green card* надається особі для постійного проживання і роботу в США та є кроком до отримання громадянства, тим часом як *Blue Card* надає лише тимчасове проживання та роботу на території Європейського Союзу. Отже, ми можемо стверджувати, що терміни щільно пов'язані з імміграційною сферою.

Вивчивши та проаналізувавши термінологію сфери міграції, ми розробили власну класифікацію розділивши усі терміни **за тематичними групами**. Для зручності створимо таблицю, в якій будуть зазначені наступні пункти: тематична група та терміни. У тематичну групу входять наступні 13 пунктів: особи-учасники міграційного процесу, документи, міграційні місця, закони директиви та конвенції, організації, програми, правопорушення міграційного процесу, покарання за порушення міграційного процесу, прикордонний контроль, трудова міграція, притулок, громадянство, міграційні характеристики, статуси та процеси (див. таблиця 2.1):

Таблиця 2.1

Семантична класифікація термінів за тематичними групами

Тематична група	Терміни
1. Особи-учасники міграційного процесу	<i>Refugee, migrant, immigrant, asylum seeker, asylum applicant, IDP, foreign worker, seasonal worker, foreign resident, long-term resident, unregistered migrant, undocumented immigrant, humanitarian migrant, forced migrant, irregular migrant, border control agent.</i>
2. Документи сфери міграції	<i>Passport, e-passport, machine-readable passport, visa, humanitarian visa, work visa, family visa, permanent visa, temporary visa, tourist visa, immigrant visa, long-stay visa, green card, EU</i>

Продовження таблиці 2.1

Тематична група	Терміни
	<i>Blue Card, biometric data, residence permit.</i>
3. Міграційні місця	<i>Country, neighboring country, shelter, abroad, overseas, Europe`s free-movement area, destination country, transit country, origin country, host government, harbor, Schengen Zone, migration zone, host country, migration detention center.</i>
4. Закони, директиви, конвенції	<i>The Refugee Convention, Skilled Immigration Act, Temporary Protection Directive, TPD, Pact on Migration and Asylum.</i>
5. Організації міграційного спрямування	<i>UNHCR, Safe Mobility Offices, SMO, The European Asylum Support Office, EASO, The International Organisation for Migration, IOM, The European Union`s border Agency Frontex, ECHR.</i>
6. Програми міграційного спрямування	<i>CUAET programme, humanitarian parole program, U4U, Uniting for Ukraine programme.</i>
7. Правопорушення міграційного процесу	<i>Illegal crossing, unauthorized migration, irregular migration, illegal migration.</i>
8. Покарання за порушення міграційного процесу	<i>To deport, deportation.</i>
9. Прикордонний контроль	<i>To cross the border, outflow of people, mass arrival, visa regimes, border control, arrival, visa requirements, visa restriction, border, a port of entry, border restriction, free movement, CBP One app, migrant flow, visa-free, visa-waiver, land</i>

Продовження таблиці 2.1

Тематична група	Терміни
	<i>border, border check.</i>
10. Трудова міграція	<i>Labour migration, work permit, seasonal work permit.</i>
11. Притулок	<i>Humanitarian protection, asylum claims, humanitarian migration, to seek asylum.</i>
12. Громадянство	<i>Citizenship, dual citizenship.</i>
13. Міграційні характеристики, статуси та процеси	<i>To migrate, forced migration, displacement, to settle, immigration statues, migration management, to relocate, resettlement, immigration restrictions, immigration process, permanent residence, immigration, return migration, Temporary Protected Status, TPS, to flee, intracontinental migration, spontaneous migration, migration, refugee status, to move, to displace, international migration, immigration authorities, to emigrate, to incentivize migration, immigration policy, consulate, diaspora.</i>

Отже, в результаті проведеного дослідження ми отримали наступні результати (див. рис. 2.1):

Рис. 2.1. Семантична класифікація

Згідно з графіком, найбільший показник вживаності мають вузькогалузеві терміни, що складає 48% від загальної кількості досліджуваних одиниць. Міжгалузеві терміни складають 32% і загальнонаукові терміни – 20%.

Також розділивши і проаналізувавши терміни за тематичними групами ми отримали такі результати (див. таблиця 2.2):

Таблиця 2.2

Семантична класифікація термінів за тематичними групами

Тематичні групи	Кількість	%
Загальна кількість термінів	127	100%
1. Особи-учасники міграційного процесу	16	12,5%
2. Документи сфери міграції	16	12,5%
3. Міграційні місця	15	11,8%
4. Закони, директиви, конвенції	5	3,9%

Продовження таблиці 2.2

Тематичні групи	Кількість	%
5. Організації міграційного спрямування	9	7%
6. Програми міграційного спрямування	4	3,1%
7. Правопорушення міграційного процесу	4	3,1%
8. Покарання за порушення міграційного процесу	2	1,5%
9. Прикордонний контроль	18	14,1%
10. Трудова міграція	3	2,3%
11. Притулок	4	3,1%
12. Громадянство	2	1,5%
13. Міграційні характеристики, статуси та процеси	29	22,8%

Як ми можемо бачити, що термінологічна лексика є багатою та різноманітною. Найбільше термінів включає тематична підгрупа «міграційні характеристики, статуси та процеси», що складає 22,8% від загальної кількості. Найнижчий показник мають дві тематичні підгрупи «покарання за порушення міграційного процесу» та «громадянство» до яких відносяться два терміни, відсотковий показник яких є 1,5%.

2.2 Структурні моделі термінів у медійному дискурсі

Структурні моделі термінів – це принципи та способи, які визначають будову термінологічної лексики. Ці моделі визначають, яким чином побудоване слово та його морфологічні ознаки. Кожна лексема має свою структурну модель, яка дозволяє проаналізувати та визначити, чи є слово однокомпонентним – термін, що складається з одного компонента, або багатоконпонентним – терміни – словосполучення. До багатоконпонентних також належать терміни – складні слова, що складаються з двох основ та пишуться разом або через дефіс.

У нашому дослідженні будемо посилались на наступну структурну класифікацію:

- Терміни-кореневі слова.
- Похідна лексика.
- Терміни-складні слова.
- Терміни-словосполучення.
- Терміни-аббревіатури.
- Умовні позначення літерами.
- Символи.
- Номенклатура.

До першої групи слів належать **терміни-кореневі слова**, тобто ті, що мають один компонент. Сюди ми відносимо наступну термінологічну лексику: (4) *shelter*, (4) *abroad*, (7) *to migrate*, (17) *to settle*, (18) *visa*, (22) *migrant*, (30) *arrival*, (41) *to deport*, (45) *harbor*, (46) *deportation*, (51) *to flee*, (56) *passport*, (58) *border*, (59) *migration*, (61) *to move*, (70) *country*, (74) *to emigrate*, (79) *refugee*, (81) *consulate*, (90) *diaspora*.

Наступний тип включає **похідну лексику**, яка утворюється за допомогою префіксального або суфіксального способу творення слів. Наприклад до цієї групи належать такі терміни: (4) *overseas*, (15) *displacement*, (29) *to relocate*, (29) *resettlement*, (34) *citizenship*, (38) *immigration*, (62) *to displace*, (67) *immigrant*, (94) *e-passport*. У свою чергу зазначені терміни можна розділити на підгрупи відповідно до способу їх утворення:

- Префіксальний: (4) *overseas*, (29) *to relocate*, (38) *immigration*, (62) *to displace*, (67) *immigrant*, (94) *e-passport*.
- Суфіксальний: (34) *citizenship*.
- Префіксально-суфіксальний: (15) *displacement*, (29) *resettlement*.

Проаналізуємо термінологічні одиниці, як вони утворені та їх компоненти. Наприклад, у реченні (29) *In the United Kingdom, a controversial proposal to relocate asylum seekers to Rwanda for screening and, if approved,*

resettlement, was deemed illegal in November by the UK Supreme Court (T10MIO2023, URL) термін *to relocate* має префікс *re-*, що означає повторюваність певної дії. У нашому випадку дієслово *to relocate* перекладається дієсловом ‘переселити’, у значенні зробити щось знову. Інший термін *resettlement*, утворений префіксально-суфіксальним методом, має префікс *re-* для позначення дії, яка повторюється та суфікс *-ment*, який використовується для утворення нового слова, а саме іменника: *resettlement* ‘переселення’.

Наступні два іменники *immigration* та *immigrant* у таких реченнях (38) *Still, political pressures limited wider policy changes in places such as the United States, and several countries sought to ensure their reforms were targeted to increase only high-skilled immigration—not immigration writ large* (T10MIO2023, URL) та (67) *Partly because of these shifts, immigrants joined the U.S. labor force at a rate more than six times as fast as natives, providing significant relief to the country’s tight labor market* (T10MIO2023, URL) мають спільний префікс *im-*, який вживається перед словами, що починаються на *m* або *p* та мають значення ‘в’, ‘до’, ‘всередині’. В словах *immigration* та *immigrant* префікс *im-* означає ‘в’, тому що імміграція – це термін, що позначає в’їзд громадян однієї країни в іншу на тимчасове або постійне проживання. Таким чином, префікс у терміні *immigrant*, який позначає особу яка є учасником імміграції, також має значення ‘в’.

Терміни *displacement* та *to displace* у реченнях (15) *In Europe, hundreds of thousands of Ukrainians marked their second year of displacement following Russia’s invasion by leaving Poland and heading deeper into the European Union* (T10MIO2023, URL) та (62) *All the same, storms, floods, wildfires, and other disasters displaced large numbers of people all over the globe* (T10MIO2023, URL) мають префікс *dis-*, що вказує на протилежність дії. Так у слові *displacement* префікс *dis-* означає переміщення з одного місця в інше. Суфікс – *ment* в слові *displacement* вказує на те, що цей термін є іменником. Дієслово *to displace* має

також префікс *dis-*, що змінює значення основи слова: *to place* ‘поміщати’ на *to displace* ‘переміщати’.

Термін (4) *Almost four million remain internally displaced within Ukraine, and more than six million refugees have found shelter abroad, not only in Europe but also overseas* (URCTCS, URL) утворений за допомогою префіксу *over-* значення якого – це вказувати на розташування. Тому значення слова повністю змінюється при додаванні префіксу: *overseas* ‘за межами’ або ‘за кордоном’.

Наступний термін *citizenship* у реченні (34) *While many H-1B workers can get a green card and eventual U.S. citizenship, applicants often face many years of waiting, while prospects for permanent residence in Canada are much quicker* (T10MIO2023, URL) утворений суфіксальним способом. Він складається з основи *citizen* та суфікса *-ship*. *Citizen* – це корінь слова, що означає ‘громадянин’, особа яка належить до певної держави. Суфікс *-ship* використовується для утворення нових іменників, які можуть позначати стан, положення тощо. У терміні *citizenship* суфікс *-ship* означає стан громадянина, а саме його приналежності до певної країни.

Цікавий випадок можемо спостерігати з терміном (94) *The US was one of the first countries in the world to adopt e-passports, and travellers from countries on the visa-waiver list are now required to enter the country using e-passports, which speed up the time needed to process individuals in border control* (UEPHBVIOAD, URL). Його префікс *e-* є скороченням слова *electronic*, тому всі предмети або поняття, до яких приєднується цей префікс, мають значення пов’язане з електронними або цифровими технологіями. Отже, префікс *e-* додає терміну *passport* конкретизованого значення, а саме паспорт, що має електронну складову, вбудований мікрочіп тощо, що дозволяє йому зберігати всі цифрові дані про особу.

Третя група – це **терміни-складні слова**, які утворюються за допомогою складання двох основ або ж за допомогою дефісу. До даної групи відносяться два слова зазначені в наступних двох реченнях: (53) *Despite anxiety about*

general European integration, the visa-free Schengen Zone has been on the march (T10MIO2023, URL) та (94) *The US was one of the first countries in the world to adopt e-passports, and travellers from countries on the visa-waiver list are now required to enter the country using e-passports, which speed up the time needed to process individuals in border control* (UEPHBVIOAD, URL). Терміни утворені за допомогою дефісу, а також у слові *visa-free* перша основа є іменником, а друга прикметником, тоді як у *visa-waiver* дві основи є іменниками.

Четверта група складається з **термінів-словосполучень**, які мають два і більше компонентів. Багатокомпонентні терміни, на відміну від односкладових, характеризуються тим, що можуть більше конкретизувати значення термінологічної одиниці, адже мають слова, які залежні один від одного. У багатокомпонентних термінах найкраще просліджуються термінологічні моделі. Такими можуть бути:

Двокомпонентні терміни з наступними моделями:

- іменник + іменник: (5) *mass arrival*, (6) *labour migration*, (20) *visa regimes*, (21) *asylum seeker*, (22) *origin country*, (23) *destination country*, (24) *border control*, (24) *asylum claim*, (26) *immigration status*, (27) *transit country*, (27) *migration management*, (31) *immigration restrictions*, (32) *asylum applicant*, (33) *work permit*, (36) *immigration process*, (39) *work visa*, (39) *family visa*, (40) *host government*, (43) *return migration*, (52) *visa requirements*, (53) *Schengen Zone*, (54) *migration zone*, (55) *visa restriction*, (60) *refugee status*, (64) *immigration authorities*, (66) *border restriction*, (71) *migrant flow*, (72) *host country*, (78) *immigration policy*, (80) *tourist visa*, (82) *immigrant visa*, (84) *land border*, (88) *The Refugee Convention*, (89) *illegal crossing*, (95) *residence permit* (T10MIO2022, URL), (100) *border check*.

- прикметник + іменник: (2) *neighboring country*, (9) *humanitarian visa*, (12) *forced migration*, (25) *humanitarian migration*, (26) *humanitarian protection*, (28) *unauthorized migration*, (31) *irregular migration*, (34) *green card*, (36) *permanent residence*, (37) *foreign worker*, (37) *long-term resident*, (37) *foreign*

resident, (41) *unregistered migrant*, (42) *humanitarian migrant*, (44) *forced migrant*, (48) *permanent visa*, (55) *intracontinental migration*, (57) *spontaneous migration*, (63) *international migration*, (65) *free movement*, (68) *illegal migration*, (75) *irregular migrant*, (77) *temporary visa*, (85) *undocumented immigrant*, (86) *machine-readable passport*, (91) *dual citizenship*, (98) *seasonal worker*, (99) *biometric data*.

- дієслово + іменник: (2) *to cross the border*, (69) *to seek asylum*, (76) *to incentivize migration*.

Трьохкомпонентні терміни мають такі моделі:

- іменник + іменник + іменник: (30) *migrant detention center*, (93) *border control agent*.

- іменник + прийменник + іменник: (3) *outflow of people*, (64) *a port of entry*, (73) *humanitarian parole program*.

- іменник + прикметник + іменник: (16) *Europe`s free-movement area*.

- прикметник + іменник + іменник: (14) *Safe Mobility Offices*, (35) *Skilled Immigration Act*, (49) *Temporary Protection Directive*, (97) *seasonal worker permit*, (97) *long stay visa*.

- прикметник + прикметник + іменник: (46) *Temporary Protected Status*.

Чотирьохкомпонентні терміни мають моделі:

- прикметник + іменник + прийменник + іменник: (10) *The International Organisation for Migration*.

- прикметник + іменник + іменник + іменник: (87) *The European Asylum Support Office*.

- дієприкметник + прийменник + іменник + іменник: (9) *Uniting For Ukraine programme*.

П`ятикомпонентні терміни мають моделі:

- іменник + прийменник + іменник + сполучник + іменник: (19) *Pact on Migration and Asylum*.

- прикметник + іменник + іменник + іменник + іменник: (83) *The European Union`s border Agency Frontex*.

До п'ятої групи відносяться **терміни-аббревіатури**. Аббревіатура – це вид скорочення, коли нове слово утворюється з кожної першої літери лексеми в словосполученні. До цієї групи можемо віднести: (1) *UNHCR*, (9) *U4U*, (11) *IOM*, (13) *IDP*, (14) *SMO*, (47) *TPS*, (50) *TPD*, (87) *EASO*, (92) *ECHR*. Аналізуючи терміни - аббревіатури, ми можемо спостерігати структурні особливості їх творення. Це дозволяє нам поділити термінологічні одиниці на групи. Так наприклад у першу групу увійдуть аббревіатури, в яких кожний компонент словосполучення позначається першою літерою. Сюди відносяться наступні терміни:

- (13) *IDP – Internally Displaced Person;*
- (14) *SMO – Safe Mobility Offices;*
- (47) *TPS – Temporary Protected Status;*
- (50) *TPD – Temporary Protection Directive.*

Наступна група – це ініціальні скорочення. Аббревіатури, які звузили свою структуру, опускаючи у своїй формі артиклі та прийменники:

- (1) *UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees;*
- (11) *IOM – The International Organisation for Migration;*
- (87) *EASO – The European Asylum Support Office;*
- (92) *ECHR – European Court of Human Rights.*

Такий спосіб застосовується для того щоб аббревіатура не була занадто довгою і її могли з легкістю прочитати.

До третьої групи входять терміни - аббревіатури, що мають цифровий компонент:

- (9) *U4U – Uniting For Ukraine.*

У прикладі, прийменник *for* замінюється числом 4 у аббревіатурі *U4U*, через їх схожість вимови в англійській мові. Даний прийом дозволяє з легкістю читати створену аббревіатуру та легко її запам'ятати. Цей спосіб не є новим, адже застосовується в текстових повідомленнях для швидкого способу комунікації.

Цікаву структурну модель мають наступні три терміни: (8) *CUAET programme*, (64) *CBP One app*, (96) *EU Blue Card*. Наприклад, перший термін (8) *According to the latest data, just over 210,000 people have entered Canada under the CUAET programme* (URCTCS, URL) має у своєму складі аббревіатуру, яка поєднана з терміном – кореневе слово. Повна форма аббревіатури *CUAET* – *Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel*. Отже, аббревіатура має стислу форму, в якій прийменник *for* опущений у творенні терміну.

Другий термін (64) *And U.S. immigration authorities took a range of steps towards embracing a more digital approach, moving the application processes for several immigration parole pathways online and requiring that asylum seekers arriving at a port of entry at the U.S.-Mexico border first make an appointment using the CBP One app* (T10MIO2023, URL) складається з аббревіатури *CBP*, повна форма якої *Customs and Border Protection*, а отже термін утворений шляхом звуження. До складу даного терміну входить термін-словосполучення *One app*, структурна модель якого виглядає так: числівник + іменник.

Що стосується третього терміну (96) *You might be able to apply for an EU Blue Card, which gives highly qualified workers the right to live and work in an EU country* (BCILAWITEOSOTES, URL), він також складається з аббревіатури та терміна – словосполучення. Аббревіатура має звичайну форму, що утворюється з кожної першої літери лексеми в словосполученні: *EU* - *European Union*. Словосполучення *Blue Card* має наступну структурну модель: прикметник + іменник.

У поданій таблиці нижче, можемо спостерігати результати, отримані під час аналізу термінологічних одиниць за структурною класифікацією (див таблицю 2.3):

Таблиця 2.3

Структурна класифікація термінів

	Кількість	%
Загальна кількість термінів	127	100%
Терміни – кореневі слова	20	15,7%
Похідна лексика	9	7%
Префіксальний спосіб утворення	6	4,6%
Суфіксальний спосіб утворення	1	0,7%
Префіксально-суфіксальний спосіб утворення	2	1,5%
Терміни – складні слова	2	1,5%
Терміни - словосполучення	84	66,1%
1. Двокомпонентні терміни	67	52,7%
Іменник + іменник	37	29,1%
Прикметник + іменник	28	22%
Дієслово + іменник	3	2,3%
2. Трьохкомпонентні терміни	12	9,4%
Іменник + іменник + іменник	2	1,5%
Іменник + прикметник + іменник	1	0,7%
Іменник + прийменник + іменник	3	2,3%
Прикметник + іменник + іменник	5	3,9%
Прикметник + прикметник + іменник	1	0,7%
3. Чотирьохкомпонентні терміни	3	2,3%
Прикметник + іменник + іменник + іменник	1	0,7%
Прикметник + іменник + прийменник + іменник	1	0,7%
Дієприкметник + прийменник + іменник + іменник	1	0,7%
4. П'ятикомпонентні терміни	2	1,5%
Іменник+ прийменник + іменник + сполучник + іменник	1	0,75%
Прикметник + іменник + іменник + іменник + іменник	1	0,75%

Продовження таблиці 2.3

	Кількість	%
Терміни – аббревіатури	9	7%
1 група	4	3,1%
2 група	4	3,1%
3 група	1	0,7%
Інші терміни	3	2,3%

Отже, в процесі дослідження було встановлено, що найбільшу кількість за структурною класифікацією займають терміни – словосполучення 66,1%, а саме двокомпонентні терміни 52,7%, що мають структурну модель іменник + іменник 29,1%. Друге місце посідають терміни – кореневі слова – 15,7%, потім похідна лексика разом з термінами – аббревіатурами – 7%. Найнижчий показник мають терміни – складні слова – 1,5% від загальної кількості досліджуваної термінології.

У ході аналізу термінологічних одиниць сфери міграції виявлено відсутність умовних позначень, символів, а також номенклатури у текстах медійного дискурсу. Це зумовлено тим, що зазначені види термінів характерні для технічного спрямування, а отже є відсутніми у термінології сфери міграції.

2.3 Прагматичні функції термінів у медійному дискурсі

Головною функцією текстів медійного дискурсу безперечно є інформаційна або комунікативна. Ця функція націлена на передачі та обміні інформації. Оскільки термін є одним із засобів передачі інформації від джерела до отримувача, він також є невід'ємною частиною повідомлення. А отже, ми можемо вважати, що всі терміни, залучені до розповсюдження інформації, мають комунікативну функцію: (9) *The US granted either Temporary Protected Status or (for those who arrived after 1 April 2022) a special humanitarian visa*

granted under the Uniting For Ukraine (U4U) programme to most of the approximately 270,000 Ukrainians who came (URCTCS, URL).

Завдання терміну – це називати поняття, явища, предмети. Номінативна функція (репрезентативна) полягає в репрезентації понять, явищ тощо, певної сфери людської діяльності. Наприклад у реченні (18) *More than 100,000 Cubans, Haitians, and others flew into Nicaragua (which typically does not require a visa) and then continued over land towards the U.S. border (T10MIO2023, URL)* термін *visa* має чітку номінацію поняття – дозвіл на в'їзд до країни, де діє візовий режим. *Visa* – це загальне поняття, що позначає документ, який є важливим в міграційному дискурсі.

Візьмемо до прикладу інші речення у яких термін має номінативну функцію:

- (22) *For instance, many migrants arriving at the U.S.-Mexico border in 2023 had left their origin country years earlier but struggled to successfully integrate and decided to move onward (T10MIO2023, URL).* У даному реченні термін *migrant* називає людину, яка переїхала проживати до іншої країни. Термін охоплює широке коло мігруючих людей, не заважаючи на причину (політичну, економічну тощо).

- (34) *While many H-1B workers can get a green card and eventual U.S. citizenship, applicants often face many years of waiting, while prospects for permanent residence in Canada are much quicker (T10MIO2023, URL).* Термін *green card* означає посвідчення особи, яка має дозвіл на постійне проживання, та дозвіл на роботу в США.

- (38) *Still, political pressures limited wider policy changes in places such as the United States, and several countries sought to ensure their reforms were targeted to increase only high-skilled immigration—not immigration writ large (T10MIO2023, URL).* Зазначений термін має позначає чітке поняття – процес переїзду до іншої країни.

Експресивна функція термінів – це функція, яка звертається до почуттів та сприйняття реципієнта та надає експресивність тексту, реченню, словосполученню. Таку функцію має термін *outflow of people*: (3) *The largest outflow of people occurred on March 7 when over 200,000 fled Ukraine in only one day.* (CMFFU, URL). Його експресивна функція – посилити значення масштабності, кількості людей, які покинули Україну через війну. Це добре підкреслює всю серйозність небезпеки, в якій перебували люди.

У наступному реченні (5) *The mass arrival of Ukrainians is occurring at the same time as record numbers of asylum seekers from non-European countries such as Syria, Afghanistan, Sudan, and Venezuela are arriving in these countries.* (URCTCS, URL) фраза *mass arrival* несе в собі експресивний ефект на читача щоб емоційно на нього вплинути.

Термін *humanitarian migrants* у реченні (42) *And in Bangladesh, where leaders have long struggled with the 968,000 humanitarian migrants from Myanmar—most of them of Rohingya—the government in 2023 embarked on new negotiations aimed at repatriation, although significant returns have yet to transpire* (T10MIO2023, URL) у будь-якому контексті буде мати експресивну функцію, адже означає те, що люди шукають притулок в іншій країні через гуманітарну кризу в своїй країні.

В утворені експресивної функції, важливу роль грають прикметники. Вони найбільшим чином впливають на реципієнта, надають іменникам більшого емоційного забарвлення. До прикладу візьмемо це речення: (57) *The trend was clearest in the European Union, which saw the highest levels of spontaneous migration since the 2015-16 migration and refugee crisis* (T10MIO2023, URL). Прикметник *spontaneous* підсилює емоційний вплив на читача, підкреслюючи складність ситуації, а саме міграційної кризи.

Отже, до прагматичних функцій термінів у медійному дискурсі можемо віднести: номінативну, експресивну та комунікаційну.

Висновки до розділу 2

У другому розділі опрацьовано матеріали медійного дискурсу та проведено аналіз термінологічної лексики сфери міграції:

1. Проаналізовано та розділено терміни за семантичною класифікацією на три групи: загальнонаукові терміни, міжгалузеві терміни, вузькогалузеві терміни. У ході роботи отримали такі результати: загальнонаукові терміни складають 20% від загальної кількості, міжгалузеві терміни – 32% та вузькогалузеві терміни мають найбільшу кількість термінів – 48%. Створено класифікацію за тематичними підгрупами, яка складається з 13 груп:

1. Особи-учасники міграційного процесу.
2. Документи сфери міграції.
3. Міграційні місця.
4. Закони, директиви, конвенції.
5. Організації міграційного спрямування.
6. Програми міграційного спрямування.
7. Правопорушення міграційного процесу.
8. Покарання за порушення міграційного процесу.
9. Прикордонний контроль.
10. Трудова міграція.
11. Притулок.
12. Громадянство.
13. Міграційні характеристики, статуси та процеси.

Під час опрацювання термінів найбільша кількість увійшла до групи «міграційні характеристики, статуси та процеси» - 22,8%.

2. Встановлено структурні моделі за якими утворюється термінологічна лексика сфери міграції: терміни – кореневі слова, похідна лексика, терміни – складні слова, терміни – словосполучення, терміни – аббревіатури. Найбільшу кількість складають терміни – словосполучення (66,1%), які можуть складатись

з двох і більше слів. Найпоширеніші моделі у багатокomпонентних термінах є іменник + іменник (29,1%) та прикметник + іменник (22%).

3. Визначено функції термінів міграційної сфери, а саме номінативну, експресивну та комунікаційну.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

3.1 Способи еквівалентного відтворення українською мовою термінів у перекладах текстів англомовного медійного дискурсу

Головним завданням перекладача – відтворити точний та адекватний переклад тексту. Одним із способів досягнення цього завдання є еквівалентний переклад.

Еквівалентний переклад – це переклад під час якого перекладач шукає точний відповідник терміну в цільовій мові. Цей вид перекладу дозволяє зберегти семантичне значення слова, його форму, а також структуру.

У наступних реченнях можемо спостерігати застосування еквівалентного перекладу у відтворенні однокомпонентних термінів міграційної сфери:

– (4) *Almost four million remain internally displaced within Ukraine, and more than six million refugees have found shelter abroad, not only in Europe but also overseas* (URCTCS, URL) – Майже чотири мільйони людей залишаються внутрішньо переміщеними в Україні, а понад шість мільйонів біженців знайшли притулок за кордоном, не лише в Європі, але й за її межами. У наведеному прикладі ми застосували еквівалентне відтворення для двох термінів *shelter* та *abroad*, знайшовши їх прями відповідники в українській мові: ‘притулок’ та ‘за кордоном’.

– (17) *German leaders had also in some cases sought to encourage Ukrainians to settle in Germany* (T10MIO2023, URL) – Німецькі лідери також у деяких випадках прагнули заохотити українців оселитися в Німеччині. У цьому реченні було знайдено відповідник для дієслова *to settle*, що дозволило нам перекласти термін наступним чином: ‘оселитися’.

Двокомпонентні терміни з найпоширенішими моделями іменник + іменник та прикметник + іменник також можуть перекладатися за допомогою відповідного еквіваленту, зберігаючи свою форму та семантичне значення. До прикладу візьмемо наступне речення: (27) *Rather than simply relying on transit countries to do the heavy lifting on migration management, policies that emerged in 2023 saw would-be destination countries assume a larger responsibility for individuals far from their borders* (T10MIO2023, URL) – Замість того, щоб просто розраховувати на те, що країни транзиту будуть виконувати важку роботу з управління міграцією, політика, яка з'явилася в 2023 році, передбачає, що потенційні країни призначення візьмуть на себе більшу відповідальність за людей, які перебувають далеко від їхніх кордонів. Під час перекладу терміну застосовано перший спосіб творення двокомпонентних термінологічних одиниць українською мовою, а саме прийом транспозиції. У термінословосполученні *migration management*, іменник 1 *migration* перекладається у родовому відмінку та пояснює іменник 2 *management*: «управління чого?» - «міграції». У результаті отримуємо такий переклад: ‘управління міграції’.

У наступному реченні можемо спостерігати також прийом транспозиції: (23) *Migrants' ability to move between destination countries or take advantage of particular visa regimes has frustrated authorities for years* (T10MIO2023, URL) – Можливість мігрантів пересуватися між країнами призначення або користуватися перевагами певних візових режимів роками розчарувала владу. В нашому прикладі, перший іменник *destination* ‘призначення’ перекладається у формі родового відмінку та пояснює другий іменник *countries* ‘країни’: ‘країна призначення’. Варто зазначити, що багатоконпонентний термін зберігає свою модель і в мові перекладу – іменник + іменник.

Другим поширеним способом для відтворення багатоконпонентних термінів з моделлю іменник + іменник є переклад першого іменника прикметником: (24) *Mexico also recorded a record number of asylum claims (more than 130,000 as of late November), due in part to stricter U.S. border controls*

(T10MIO2023, URL) – У Мексиці також зафіксовано рекордну кількість клопотань про надання притулку (понад 130 тисяч заяв станом на кінець листопада), що частково пов'язано з посиленням прикордонного контролю в США. Термін *border* у вихідній мові є іменником, та під час перекладу змінюється на прикметник ‘прикордонний’. Це зумовлено тим, що в українській мові такі словосполучення вживаються з прикметниками, які є означеннями.

У наступному прикладі іменник двокомпонентного терміну перекладається також прикметником: (6) *Many Ukrainians maintain contact with home through short-term moves back and forth, building on pre-existing patterns of seasonal labour migration* (URCTCS, URL) – Багато українців підтримують зв'язок з домівкою шляхом здійснення короткострокових візитів на батьківщину, спираючись на вже існуючі моделі сезонної трудової міграції. Іменник *labour* українською перекладається як ‘праця’ або ‘робота’. Але у словосполученні *labour migration* іменник перетворюється на прикметник ‘трудоий’. Як можемо побачити, у перекладі термінів-словосполучень не зберігаються їх моделі іменник + іменник, вони змінюються на прикметник + іменник.

Третій спосіб ґрунтується на тому, що перший іменник перекладається прийменниково-іменниковим словосполученням. Наприклад:

– (32) *Costa Rica, with a population of around 5.3 million, entered the year hosting the world's third-largest number of asylum applicants, behind only the United States and Germany (Mexico was fifth)* (T10MIO2023, URL) – Коста-Ріка, з населенням близько 5,3 мільйона, увійшла у цей рік на третьому місці у світі за кількістю заявників на отримання притулку, поступаючись лише Сполученим Штатам і Німеччині (Мексика посідає п'яте місце). Під час перекладу словосполучення *asylum applicants* з'являється прийменник ‘на’ для кращої передачі змісту терміну українською мовою.

– (33) *Its Tech Talent Strategy opened a pathway for U.S. immigrants holding an H-1B temporary visa, allowing them to apply for a flexible three-year work permit in Canada* (T10MIO2023, URL) – Стратегія розвитку професійних навичок у сфері технологій відкрила шлях для американських іммігрантів, які мають тимчасову візу H-1B, і дозволила їм подати заявку на отримання гнучкого трирічного дозволу на роботу в Канаді. Словосполучення *work permit* перекладено за допомогою прийменниково-іменникової конструкції. Перший іменник перекладається у формі родового відмінку разом з прийменником ‘на’. Такий спосіб перекладу дозволить зберегти зміст оригіналу і дозволить як можна точніше передати його в українській мові.

Наступним способом для перекладу двокомпонентних термінів є їх переклад словосполученням, у якому перший іменник перетворюється в підрядне-означувальне речення: (40) *Millions of migrants who had fled Afghanistan, Myanmar, South Sudan, and other crisis-stricken countries in recent years faced the prospect of forced return in 2023, due either to increasing antagonism by host governments or new unrest in their chosen destination* (T10MIO2023, URL) – Мільйони мігрантів, які втекли з Афганістану, М'янми, Південного Судану та інших охоплених кризою країн за останні роки, зіткнулися з перспективою вимушеного повернення у 2023 році через посилення антагонізму з боку урядів країн, що їх приймають, або через нові заворушення в обраному ними місці призначення. Іменник *governments* у перекладі українською мовою формується в підрядне-означувальне речення ‘уряди країн, що’. Окрім цього, у словосполученні іменник *host* перекладається за допомогою граматичної заміни: іменник – дієслово.

Модель прикметник + іменник перекладається прямими відповідниками в українській мові. До прикладу візьмемо наступне речення: (2) *The number of refugees crossing the border from Ukraine into a neighboring country each day peaked at around 200,000 on March 7 but has since declined to around 35,000 as of mid-February* (CMFFU, URL) – Кількість біженців, які щодня перетинають

кордон з України в сусідню країну, досягнула максимального показника близько 200 тисяч чоловік станом на 7 березня, але з тих пір знизилася до 35 тисяч станом на середину лютого. Словосполучення *neighboring country* перекладено повним відповідником в українській мові: прикметник *neighboring* – ‘сусідній’ та іменник *country* – ‘країна’. Отже, при перекладі збережена також модель терміну-словосполучення прикметник + іменник.

Серед трикомпонентних термінів поширеною моделлю є іменник + іменник + іменник. У такому випадку словосполучення перекладається у зворотному порядку. Як приклад розглянемо наступне речення: (30) *Earlier in the year, London struck a deal with France to create a new migrant detention center along the English Channel as part of a broader effort to limit the number of small boat arrivals* (T10MIO2023,URL) – На початку року Лондон уклав угоду з Францією про створення нового центру перебування мігрантів уздовж Ла-Маншу в рамках більш широких зусиль з обмеженою кількістю прибуття малих суден. Переклад словосполучення *migrant detention center* починається з третього іменника *center*, потім другий іменник *detention*, і вкінці перший *migrant*. В результаті маємо такий переклад: ‘центр перебування мігрантів’.

Абревіатури досить часто трапляються в міграційній сфері. Їх переклад здійснюється завдяки пошуку еквівалента у мові перекладу. Розглянемо наступне речення: (1) *The UNHCR records 5,974,809 refugees from Ukraine across Europe as of 31 December 2023* (CMFFU, URL) – Згідно з даними УВКБ ООН, станом на 31 грудня 2023 року в Європі зареєстровано 5 974 809 біженців з України. В аналізованому реченні термін-аббревіатура має повний відповідник в українській мові та фіксується у словнику як ‘УВКБ ООН’.

Абревіатура *IOM* у реченні (11) *According to the IOM's most recent report, as of October 2023, the number of internal refugees was approximately 3.7 million* (URCTCS, URL) – За даними останнього звіту МОМ, станом на жовтень 2023 року кількість внутрішньо переміщених осіб становила приблизно 3,7

мільйони, має еквівалентний відповідник незалежно від контексту в українській мові: *ИОМ* – ‘МОМ’

Отже, проаналізувавши термінологічні одиниці сфери міграції, ми можемо зробити висновок, що їх відтворення може здійснюватися за допомогою пошуку еквівалентів в цільовій мові. Перекладачу потрібно бути обачним з багатокomпонентними лексичними одиницями, які створюють найбільші труднощі їх відтворення. Кожна структурна модель такого терміну має свої способи перетворення для досягнення еквівалентності, а також адекватності. Перекладачу необхідно знати за допомогою яких способів можна відтворити моделі дво- та трикомпонентних термінів в мові перекладу.

3.2 Застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій термінів у перекладі текстів англomовного дискурсу

Під час перекладу термінів міграційної сфери перекладач часто зіштовхується з лексичними та граматичними труднощами, що спричинено приналежністю української та англійської мов до різних структурних типів. Тому у своїй роботі перекладачі застосовують перекладацькі трансформації для того щоб адекватно відтворити той чи інший термін.

Перекладацькі трансформації – це методи перекладу, які дозволяють адекватно відтворити вихідну мову цільовою мовою. До головних трансформацій відносяться:

- формально-лексичні (транскодування);
- лексико-семантичні (конкретизація, генералізація, диференціація, модуляція);
- граматичні (транспозиція, граматична заміна, додавання, вилучення);
- лексико-граматичні (антонімічний переклад, описовий переклад, компенсація, цілісне перетворення).

3.2.1 Формально-лексичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції. До даного типу перекладацьких трансформацій належать наступні: транслітерація, транскрибування, адаптивне транскодування, інкрустація та калькування.

Транслітерація – це передача лексичної одиниці вихідної мови літерами цільової мови. Дана трансформація застосовується фахівцями у випадку коли лексична одиниця не має еквіваленту у мові перекладу. У наступних реченнях можемо спостерігати за використанням транслітерації під час перекладу термінів:

- *visa* – ‘віза’: (18) *More than 100,000 Cubans, Haitians, and others flew into Nicaragua (which typically does not require a visa) and then continued over land towards the U.S. border* (T10MIO2023, URL) – Понад 100 000 кубинців, гаїтян та інших осіб прилетіли до Нікарагуа (для в'їзду до якої зазвичай не потрібна віза), а потім продовжили подорож суходолом у напрямку кордону з США.

- *immigrant* – ‘іммігрант’: (67) *Partly because of these shifts, immigrants joined the U.S. labor force at a rate more than six times as fast as natives, providing significant relief to the country's tight labor market* (T10MIO2023, URL) – Частково через ці зрушення іммігранти поповнили ряди американської робочої сили більш ніж у шість разів швидше, ніж корінні жителі, що значно полегшило ситуацію на щільному ринку праці в країні.

- *diaspora* – ‘діаспора’: (90) *This complexity has become particularly evident in recent months as the movement of refugees from countries directly bordering Ukraine has expanded further west, mainly to Germany, but also as far as Canada, where there is a robust Ukrainian diaspora* (URCTCS, URL) – Ця складність стала особливо очевидною в останні місяці, коли рух біженців з країн, що безпосередньо межують з Україною, поширився далі на захід, переважно до Німеччини, а також до Канади, де існує потужна українська діаспора.

Наразі зазначені терміни не відносяться до безеквівалентної лексики, адже перекладач може у вільному доступі знайти ці терміни в словнику. У певний період часу дана термінологічна лексика могла не мати прямих відповідників у мовах, де не існували або не були відомі подібні явища. Але згодом поняття стали адаптовані та мають чіткі еквіваленти в різних мовах.

Транскрибування – це передача фонетичної форми слова вихідної мови літерами мови перекладу. До прикладу візьмемо наступне речення: (34) *While many H-1B workers can get a green card and eventual U.S. citizenship, applicants often face many years of waiting, while prospects for permanent residence in Canada are much quicker* (T10MIO2023, URL) – Попри те, що багато працівників які мають H-1B візу можуть отримати грін-карту і згодом громадянство США, часто стикаються з багаторічним очікуванням, в той час як перспективи отримання постійного місця проживання в Канаді є набагато швидшими. У словосполученні *green card* – ‘грін-карта’, слово *green* пофонемно відтворюється за допомогою українських літер. Крім того, транскрибування не зберігає значення слова, а лише передає його звучання в мові перекладу.

Адаптивне транскодування – це адаптування форми вихідного слова до фонетичної та граматичної будови слова цільової мови. Іменники англійської мови, що мають суфікс *-tion*, у перекладі на українську мову змінюються на суфікс *-ція* жіночого роду. Наприклад у реченні (46) *In the United States, the Biden administration in 2023 offered Temporary Protected Status (TPS), which provides protection from deportation and access to a work permit, to an estimated 472,000 Venezuelans already in the United States* (T10MIO2023, URL) – У США, адміністрація Байдена у 2023 році запропонувала тимчасовий захищений статус (TPS), який забезпечує захист від депортації та доступ для отримання дозволу на роботу, приблизно 472 000 громадянам Венесуели, які вже перебувають у Сполучених Штатах. Під час перекладу термін *deportation* відтворюється українською мовою як ‘депортація’, зберігаючи свою граматичну, а також фонетичну форму, завдяки зміні суфікса.

Схожий випадок можемо спостерігати в наступному реченні: (59) *In 2024, anxieties about migration are sure to remain at the fore, as voters prepare to head to the polls in the European Union, Mexico, the United States, and elsewhere* (T10MIO2023, URL) – У 2024 році занепокоєння з приводу міграції, як і раніше, залишатимуться на першому плані, оскільки виборці готуються йти на вибори в Європейському Союзі, Мексиці, Сполучених Штатах та інших країнах. Термін *migration* передається в українській мові як ‘міграція’. Частина лексеми транскрибується, а інша частина, суфікс *-tion*, адаптується до норм української мови: *migration* ‘міграція’.

Інкустація або пряме включення – це спосіб перекладу лексичної одиниці «прямим включенням» в цільову мову за допомогою латинських літер. Розглянемо приклад на матеріалі термінів міграційної сфери: (87) *The Ukrainian applicants are widely spread across Europe and many are already working in the EU, the European Asylum Support Office (EASO) says* (SRIUSEA, URL) – Українські біженці проживають по всій Європі, і багато з них вже працюють в ЄС, повідомляє Європейське бюро з надання притулку (EASO). Як можемо бачити, аббревіатура *EASO* залишається незмінною в українській мові. Цей спосіб перекладу дозволяє уникнути неоднозначності, тому що більшість термінів-аббревіатур залишаються сталим через своє широке застосування.

Калькування – це переклад слова, що відповідає значенню в словнику. Розглянемо наступне речення: (79) *In all, nearly 3 million people were internally displaced in Somalia as of August, in addition to nearly 662,000 registered refugees outside the country, mostly in Kenya and Ethiopia* (T10MIO2022, URL) – Загалом, станом на серпень майже 3 мільйони людей були внутрішньо переміщеними особами в Сомалі, а також майже 662 000 зареєстрованих біженців за межами країни, в основному в Кенії та Ефіопії. Термін *refugees* перекладений за допомогою повного еквіваленту, що дозволяє зберегти основне значення лексичної одиниці.

Також за допомогою калькування можна перекладати терміни-аббревіатури. До прикладу візьмемо це речення: (13) *The Ukrainian authorities estimate that there are around 4.9 million IDPs, including those already displaced before 24 February 2022* (URCTCS, URL) – За даними українського уряду, в Україні проживає близько 4,9 мільйона ВПО, включаючи тих, хто вже переїхав до 24 лютого 2022 року. Англійська аббревіатура IDP перекладається українською мовою як ‘ВПО’, що є повним еквівалентом.

Багатокомпонентні терміни часто передаються з вихідної мови в цільову за допомогою калькування: (12) *Russia’s full-scale invasion of Ukraine caused, among other things, the largest forced migration in Europe since the end of World War II* (URCTCS, URL) – Повномасштабне вторгнення Росії в Україну спричинило, серед іншого, найбільшу примусову міграцію в Європі з часів Другої світової війни. Як бачимо, двокомпонентний термін перекладається відповідно до своїх словникових значень. Перший компонент *forced* перекладається прикметником ‘примусовий’, а другий *migration* – ‘міграція’.

3.2.2 Лексико-семантичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції. Серед лексико-семантичних трансформацій для перекладу термінів сфери міграції можна віднести: конкретизацію, генералізацію, модуляцію та диференціацію.

Конкретизація – це трансформація, яка полягає у заміні широкого значення слова на вузьке. Прийом конкретизації у перекладі терміну можна спостерігати в наступному реченні: (61) *The new policy would allow 280 people on Tuvalu (total population: 11,200), a Pacific Island nation threatened by the impacts of climate change, to move to Australia, potentially permanently* (T10MIO2023, URL) – Нова політика дозволить 280 особам з Тувалу (загальне населення становить 11 200 громадян), тихоокеанської острівної держави, якій загрожують наслідки зміни клімату, переїхати до Австралії, можливо, на постійне місце проживання. Широке значення лексеми *to move* – ‘переміщати’,

що дозволяє використовувати її в різних сферах та контекстах. Таким чином, дієслово *to move* у нашому прикладі, перекладається українською мовою вужчим значенням ‘переїжджати’, що відповідає контексту в якому вжито термін.

Генералізація – це трансформація, яка полягає у заміні вузького значення слова на широке. У наступному реченні термін *asylum seeker* перекладається за допомогою генералізації: (21) *This is particularly the case in the European Union, which has struggled to enforce the Dublin system requiring asylum seekers’ cases to be resolved in the first Member State in which they enter* (T10MIO2023, URL) – Це особливо характерно для Європейського Союзу, який намагається забезпечити дотримання Дублінської системи, що вимагає, щоб питання біженців вирішувалися в тій державі-члені ЄС, в яку вони в’їжджають вперше. Якщо відтворити кожний компонент словосполучення окремо, ми отримаємо такий переклад: ‘особа, яка шукає притулок’. Зважаючи на те, що наше головне завдання – це досягти адекватності у перекладі на українську мову, даний переклад не буде відповідати нашій меті. Тому за допомогою методу генералізації, ми перекладаємо термін *asylum seeker* як ‘біженець’, узагальнивши його значення та уникнувши надмірної деталізації, яка могла призвести до непорозуміння.

Наступний приклад застосування генералізації можна побачити в цьому реченні: (93) *US border control agents have not been using the right software to verify e-passports for more than a decade, two US senators claim* (UEPHBVIOAD, URL) – За словами двох американських сенаторів, американські прикордонники вже більше десяти років не використовують належне програмне забезпечення для перевірки електронних паспортів. Трьохкомпонентний термін *border control agent* перекладено як ‘прикордонник’ за допомогою методу генералізації для того, щоб досягти адекватності. Узагальнення терміну дозволяє нам спростити переклад і сприйняття інформації читачем, зберігаючи намір автора і важливі його деталі. Термін *border control agent*, буквальный переклад якого

‘агент прикордонного контролю’, було звужено до короткого та зрозумілого українського відповідника.

Модуляція – це трансформація, яка полягає у заміні словникового відповідника на контекстуальний. До прикладу візьмемо речення: (62) *All the same, storms, floods, wildfires, and other disasters displaced large numbers of people all over the globe* (T10MIO2023, URL) – Тим не менш, шторми, повені, лісові пожежі та інші стихійні лиха змусили велику кількість людей покинути свої домівки по всьому світу. Дієслово *displace* перекладено як ‘покинути домівки’ за допомогою модуляції зі зміною словникового значення ‘переміщати’ на контекстуальний. Ця трансформація дозволяє зробити переклад природним та адекватним для цільової аудиторії, підсилити його емоційний вплив на читача.

(64) *And U.S. immigration authorities took a range of steps towards embracing a more digital approach, moving the application processes for several immigration parole pathways online and requiring that asylum seekers arriving at a port of entry at the U.S.-Mexico border first make an appointment using the CBP One app* (T10MIO2023, URL) – Імміграційна служба США зробила низку заходів, спрямованих на впровадження більш цифрового підходу, запровадивши онлайн-процедури подачі заявок на дозвіл на в'їзд та тимчасове перебування і вимагаючи, щоб біженці, які прибувають до прикордонного пункту між США та Мексикою, спершу записувалися на прийом за допомогою додатку CBP One. Термін-словосполучення *port of entry* передається українською мовою враховуючи контекст, змінюючи свій словниковий варіант ‘порт призначення’ на контекстуальний, який є логічним в цільовій мові.

Диференціація. Ця трансформація полягає в тому, що перекладач шукає певне значення слова серед його інших, зазначень в словнику, при цьому враховуючи контекст вживання лексичної одиниці. Наприклад: (17) *German leaders had also in some cases sought to encourage Ukrainians to settle in Germany* (T10MIO2023, URL) – Німецькі лідери також у деяких випадках прагнули заохотити українців оселитися в Німеччині. Дієслово *to settle* має декілька

значень: ‘домовлятися’, ‘поселитися’, ‘з’ясовувати’ тощо. У контексті даного речення, український відповідник ‘оселятися’ є найбільш точним та влучним у перекладі.

(45) *The strategy, used in the European Union, Latin America, and elsewhere, has proven a flexible option to quickly provide safe harbor to millions of people who might otherwise be trapped in lengthy asylum queues or fall through the cracks of legal protection regimes* (T10MIO2023, URL) – Ця стратегія, що використовується в Європейському Союзі, Латинській Америці та інших країнах, виявилася ефективним інструментом для швидкого надання притулку мільйонам людей, які в іншому випадку могли б опинитися в довгих чергах на отримання притулку або вийти з-під дії режимів правового захисту. Іменник *harbor* має різні значення: ‘порт’, ‘гавань’ тощо. Однак у контексті в якому він вжитий, було підібрано кращий відповідник, що стосується контексту: ‘притулок’.

Для досягнення адекватності наступної лексичної одиниці, перекладач використовує диференціацію, тобто серед інших значень слова виділяє його окреме значення, яке найкраще підходить до контексту речення: (84) *The land border between the two countries opened for the first time in seven years in September, yet passage across it remained slow* (T10MIO2022, URL) – У вересні вперше за сім років відкрився сухопутний кордон між двома країнами, але пропуск через нього залишається повільним. У словосполученні *land border*, *land* перекладається як прикметник ‘сухопутний’ в українській мові. Даний переклад найкраще передає зміст речення і є найкращим відповідником.

3.2.3 Граматичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції.

До граматичних трансформацій для перекладу термінів сфери міграції відносяться: граматична заміна, транспозиція та додавання.

Граматична заміна – це трансформація під час якої відбувається заміна частини мови, структури речення, синтаксичної конструкції тощо. Наприклад:

(66) *The Rubicon-crossing election may not necessarily lead to Wilders' ascension to prime minister, but the party's ability to secure 37 of 150 parliamentary seats was a sign of widespread support for stringent border restrictions, discontent with the European Union, and concerns over religion* (T10MIO2023, URL) – Вибори, що перетинають Рубікон, не обов'язково призведуть до приходу Вілдерса на посаду прем'єр-міністра, але те, що партія отримала 37 зі 150 місць у парламенті, свідчить про широку підтримку введення жорстких прикордонних обмежень, невдоволення Європейським Союзом і занепокоєння з приводу релігії. У словосполученні *border restrictions* під час перекладу відбувається граматична заміна частин мови. Так, у вихідному тексті слово *border* є іменником, а в цільовій мові термін перетворюється на прикметник 'прикордонний'. Це зумовлено граматичними особливостями англійської та української мов. В англійській мові часто використовуються такі кластери як іменник + іменник, тоді як в українській мові частіше застосовується прикметник + іменник.

(76) *And Germany, which has estimated it needs 400,000 immigrants per year to keep its economy humming, set forth with a slew of legal changes to incentivize migration and plug labor shortages, including by easing access to citizenship* (T10MIO2022, URL) – А Німеччина, яка, за оцінками експертів, потребує 400 000 іммігрантів на рік, щоб підтримувати свою економіку на належному рівні, прийняла цілу низку законодавчих змін для стимулювання міграції та подолання дефіциту робочої сили, в тому числі за рахунок спрощення процедури отримання громадянства. У перекладі словосполучення *to incentivize migration* 'стимулювання міграції' відбувається морфологічна заміна частин мови. Дієслово у вихідній мові змінюється на іменник в цільовій мові.

(24) *Mexico also recorded a record number of asylum claims (more than 130,000 as of late November), due in part to stricter U.S. border controls* (T10MIO2023, URL) – У Мексиці також зафіксовано рекордну кількість клопотань про надання притулку (понад 130 тисяч заяв станом на кінець листопада), що частково пов'язано з посиленням прикордонного контролю в

США. У цьому реченні застосована граматична заміна, а саме морфологічна. Слово *controls*, в терміні-словосполученні *border controls*, є в множині, але на українську мову перекладається в однині: ‘контроль’.

За допомогою граматичної заміни, а саме зміни іменника в множині на однину, перекладено термін в наступному реченні: (37) *And even Japan, which has long struggled with the prospect of increasing immigration, made it easier for multiple types of skilled foreign workers to become long-term residents as it logged a record number of foreign residents (3.2 million)* (T10MIO2023, URL) – І навіть Японія, яка вже давно бореться з проблемою збільшення імміграції, спростила багатьом категоріям кваліфікованих іноземних робітників умови для здобуття статусу довгострокового мешканця, зареєструвавши рекордну кількість іноземних громадян (3,2 мільйона). Як можемо, бачити іменник *residents* у перекладі змінюється на однину ‘мешканець’. Відповідно до контексту, мова йде про статус, який можливо отримати іноземним робітникам. У повідомленні наголошується, що кожний робітник окремо має право на отримання такого статусу. Тому щоб уникнути двозначності у перекладі, термін було перекладено в однині для того щоб наголосити на індивідуальному характері наданого статусу.

(88) *The Refugee Convention was drawn up following World War Two, and has at its centre the principle that refugees should not be returned to countries where they face threats to their life or freedom.* (URARSBAC, URL) – Конвенція про статус біженців була розроблена після Другої світової війни, і в її основі лежить принцип, згідно з яким біженці не повинні повертатися в країни, де їхньому життю або свободі загрожує небезпека. У цьому прикладі іменник *refugee* перекладено на українську мову в множині. Конвенція про статус біженців стосується не лише одного конкретного біженця, а всіх. Таким чином, переклад у множині є відповідним і точним, а також уникає непорозумінь.

Транспозиція – це зміна порядку слів у словосполученні, реченні, тексті. Наприклад: (60) *But the policy would be tremendously symbolic, given that*

individuals fleeing the impacts of climate change are not eligible for refugee status or other migration pathways under international treaties or national legislative frameworks (T10MIO2023, URL) – Але ця політика була б надзвичайно символічною, враховуючи, що особи, які рятуються від наслідків зміни клімату, не мають права на статус біженця або інші способи міграції згідно з міжнародними договорами або національними законодавчими рамками. У даному реченні можемо спостерігати за транспозицією в межах терміну-словосполученню *refugee status*. Під час перекладу другий іменник *status* змінює своє положення на перше, відповідно перший іменник *refugee* стає на друге місце: ‘статус біженця’.

(49) *In some cases, as with the Temporary Protection Directive (TPD) used by the European Union to safeguard millions of displaced Ukrainians, the schemes allow authorities to bypass lengthy and complicated individual status determinations, making it easier to grant protections to large groups all at once* (T10MIO2023, URL) – У деяких випадках, як з Директивою про тимчасовий захист (TPD), що використовується Європейським Союзом для захисту мільйонів переміщених українців, ці схеми дозволяють владі оминати тривалі та складні процедури визначення індивідуального статусу, що полегшує надання захисту великим групам людей одночасно. Переклад трьохкомпонентного терміну *Temporary Protection Directive* здійснюється за такою схемою: спочатку необхідно знайти ключове (головне) слово, у нашому прикладі це *Directive*, а потім перейти до наступних допоміжних слів, що описують цей головний іменник. Отже, у результаті перекладу маємо ‘директива про тимчасовий захист’, де кожний елемент словосполучення змінив свій порядок.

Додавання – це трансформація, мета якою полягає в тому, щоб додати в переклад відсутні лексичні елементи для правильної передачі сенсу речення. Наприклад: (19) *In 2023, EU leaders took a step toward resolving these tensions by advancing the New Pact on Migration and Asylum, which policymakers hope to complete before the June 2024 European elections* (T10MIO2023, URL) – У 2023

році лідери ЄС зробили крок до вирішення цієї напруженості, розробивши новий пакт про міграцію та надання притулку, який політики сподіваються завершити до європейських виборів, що відбудуться в червні 2024 року. У перекладі словосполучення було додано слово ‘надання’, для того щоб не порушити зміст фрази, адже без додаткового слова вона втрачає свій сенс: ‘пакт про міграцію та притулок’. Отже, іменник ‘надання’ є необхідним у перекладі для повного вираження змісту.

3.2.4 Лексико-граматичні трансформації у перекладі термінів сфери міграції. Серед лексико-граматичних трансформації у перекладі термінів сфери міграції можемо виділити наступні: описовий переклад та цілісне перетворення.

Описовий переклад – це трансформація, яка застосовується для перекладу слів, які не мають прямого еквіваленту в цільовій мові. Під час описового перекладу перекладач пояснює значення іншомовної одиниці, щоб адаптувати її до мови перекладу та для цільової аудиторії.

До прикладу можна взяти наступне речення: (73) *In response, the Biden administration created a narrow humanitarian parole program for Venezuelans arriving by air and who have U.S.-based sponsors, while expelling to Mexico those arriving without authorization at the border* (T10MIO2022, URL) – У відповідь адміністрація Байдена створила обмежену програму для дозволу на в'їзд і перебування в США "гуманітарним коридором" для венесуельців, які прибувають літаками і мають американських спонсорів, водночас висилаючи до Мексики тих, хто прибуває без дозволу на кордоні. Як бачимо, трьохкомпонентний термін *humanitarian parole program* перекладений описово: ‘програму для дозволу на в'їзд і перебування в США "гуманітарним коридором"’. Завдяки такому перекладу, ми уникаємо неточності змісту та розкриваємо повне значення терміну.

Схожий випадок можна спостерігати в цьому реченні: (35) *Reforms to Germany's Skilled Immigration Act were designed to lure tens of thousands of skilled*

workers from outside the European Union (T10MIO2023, URL) – Реформи німецького уряду щодо закону про кваліфіковану трудову імміграцію мали на меті залучити десятки тисяч досвідчених працівників за межами Європейського Союзу. Термін *Skilled Immigration Act* передається за допомогою описового перекладу: ‘закон про кваліфіковану трудову імміграцію’. Це зумовлено тим, що для достовірного перекладу, необхідно розширити значення словосполучення в цільовій мові.

Цілісне перетворення – це трансформація, яка застосовується у перекладі лексичної одиниці для повної її заміни в цільовій мові. Зазвичай ця трансформація застосовується у перекладі ідіом, сталих виразів тощо.

В аналізованих реченнях було знайдено один випадок застосування цієї трансформації: (15) *In Europe, hundreds of thousands of Ukrainians marked their second year of displacement following Russia’s invasion by leaving Poland and heading deeper into the European Union* (T10MIO2023, URL) - У Європі сотні тисяч українців зустріли вже другий рік свого перебування за кордоном після російського вторгнення, покинувши Польщу і попрямувавши вглиб Європейського Союзу. Іменник *displacement* повністю перетворено на фразу ‘перебування за кордоном’. Звичайний словниковий варіант перекладу слова було б не достатньо для адекватного відтворення терміну.

Висновки до розділу 3

1. Проаналізовано та встановлено способи еквівалентного відтворення термінів медійного дискурсу.

2. Визначено формально-лексичні трансформації, які застосовуються у перекладі термінів міграційної сфери:

- транслітерація;
- транскрибування;
- адаптивне транскодування;

- інкрустація;
- калькування.

3. Визначено лексико-семантичні трансформації, які застосовуються у перекладі термінів міграційної сфери:

- конкретизація;
- генералізація;
- модуляція;
- диференціація.

4. Визначено граматичні трансформації, які застосовуються у перекладі термінів міграційної сфери:

- граматична заміна;
- транспозиція;
- додавання.

5. Визначено лексико-граматичні трансформації, які застосовуються у перекладі термінів міграційної сфери:

- описовий переклад;
- цілісне перетворення.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню термінології сфери міграції та проблеми її українського перекладу (на матеріалі медійного дискурсу). Відповідно до мети та завдань роботи, вдалося розкрити поставлену тему, проаналізувати та дослідити переклад термінологічних одиниць українською мовою. Отже, у результаті проведеної роботи можемо зробити наступні висновки:

1. Термін – це слово або словосполучення, яке називає наукові поняття. Він має тісний зв'язок з поняттями, які застосовуються в тій чи іншій галузі, через що не має зв'язку з побутовими поняттями. До головних особливостей «терміну» можемо віднести: однозначність, точність, стислість, системність, емоційну нейтральність.

2. Процес перекладу термінів відбувається за таким принципом: 1) шукаємо відповідник в словнику; 2) якщо є відповідник то визначаємо, чи є він однозначним чи багатозначним; 3) якщо відповідник відсутній перекладаємо його згідно правилам та нормам. Безеквівалентні терміни перекладаються за допомогою наступних трансформацій: транскрибування, транслітерації, транскодування, калькування, описового перекладу та конкретизації. Особливу увагу потрібно приділити перекладу багатокomпонентних термінів. Головним завданням для перекладача у перекладі багатокomпонентної лексики є пошук головного елемента терміну та його смислових зв'язків.

3. Дискурс – це зв'язний текст у певній комунікативній ситуації, який об'єднаний спільною темою та включає в себе когезію (зв'язок), яка допомагає поєднати окремі речення в один текст за допомогою слів і граматики, що, у свою чергу, дозволяє зрозуміти й сприйняти текст як єдине ціле. Медійний дискурс – це комунікація, що здійснюється в усній або писемній формі в засобах масової інформації для того щоб повідомляти інформацію, впливати на адресата, а також спонукати до дії. Класифікація медійного дискурсу

відбувається за каналами передачі повідомлення: дискурс преси (друковані ЗМІ), радіодискурс, дискурс телебачення, Інтернет дискурс (усі форми медійного дискурсу).

Мова ЗМІ характеризується своєю емоційною забарвленістю. Маніпулятивні засоби, а саме: метафори, ідіоми, іронію, персоніфікацію тощо, часто застосовуються у повідомленнях для привернення уваги адресата або з ціллю вплинути на нього. Таким чином, переклад текстів медійного дискурсу стає справжнім викликом для перекладача. Переклад ідіоматичних/фразеологічних виразів може здійснюватися за допомогою: абсолютного еквіваленту, близького еквіваленту, ідіоматичних аналогій, приблизних аналогій та описового перекладу.

4. Відповідно до семантичної класифікації, терміни поділяються на загальнонаукові, міжгалузеві, вузькогалузеві. Під час нашого дослідження були отримані наступні результати: загальнонаукові терміни складають 20% від загальної кількості, міжгалузеві терміни – 32% та вузькогалузеві терміни мають найбільшу кількість термінів – 48%. Окрім цього, нам вдалося створити власну класифікацію термінів міграційної сфери, класифікація за тематичними підгрупами (13 груп): особи-учасники міграційного процесу, документи сфери міграції, міграційні місця, закони, директиви, конвенції, організації міграційного спрямування, програми міграційного спрямування, правопорушення міграційного процесу, покарання за порушення міграційного процесу, прикордонний контроль, трудова міграція, притулок, громадянство, міграційні характеристики, статуси та процеси. Найбільшу кількість термінів склала група «міграційні характеристики, статуси та процеси» - 22,8%.

5. За структурною класифікацією, терміни поділяються на: терміни – кореневі слова, похідна лексика, терміни – складні слова, терміни – словосполучення, терміни – аббревіатури. Упродовж аналізу термінологічних одиниць, було виявлено, що найбільшу кількість складають терміни – словосполучення (66,1%) – терміни, що складаються з двох і більше основ.

Найпоширеніші моделі у багатокomпонентних термінах є іменник + іменник (29,1%) та прикметник + іменник (22%).

6. Головними функціями терміну можна назвати: репрезентативну або іншими словами номінативна – це функція називання поняття або явища, комунікативну функцію – це функція, ціль якої є передача інформації та повідомлення, а також експресивну функцію – це функція, яка націлена на посилення емоційності повідомлення та впливу на реципієнта.

7. Під час дослідження формально-лексичних, лексико-семантичних, граматичних та лексико-граматичних трансформацій було виявлено та встановлено, які трансформації застосовуються у перекладі термінологічних одиниць у сфері міграції: транслітерація, транскрибування, адаптивне транскодування, інкрустація, калькування, конкретизація, генералізація, модуляція, диференціація, граматична заміна, транспозиція, додавання, описовий переклад, цілісне перетворення.

Підсумовуючи все вищесказане, слід підкреслити, що питання розроблення комплексного підходу до вивчення зазначених перекладацьких явищ є цікавим і необхідним у наш час у зв'язку з проривами в науковій і технічній сферах. Про це свідчить також актуальність теми кваліфікаційної роботи та корисність подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бережна, М. В., Лозовська, К. О. (2020). Етапи перекладу термінів та професіоналізмів (на матеріалі текстів металургійної тематики). *Science and Education a New Dimension. Philology*. VIII (72), Issue: 241, 7—11.
2. Білецька, О. О. (2016). Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації. *Молодий вчений*, 3 (30), 638—642.
3. Білозерська, Л. П., Возненко, Н. В., Радецька, С. В. (2010). Термінологія та переклад: навчальний посібник. Нова Книга.
4. Біян, Н. (2009). Лексико-семантична та структурна класифікація термінів у галузі туризму в англійській мові. *Іноземна Філологія*, 121, 142—149.
5. Боднар, О. Б. (2012). Особливості перекладу термінологічної лексики. *Філологічні студії*, 8, 15—23.
6. Борисевич, І. П., Ратомська, Л. В. (2012). Термінознавство та особливості перекладу термінів українською мовою. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля Серія «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ»*. 2 (4), 224—229.
7. Булик-Верхола, С. З., Наконечна Г. В., Теглівець, Ю. В. (2016) Основи термінознавства. Навчальний посібник. Третє видання, доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 192 с.
8. Волощук, Ю., Жмаєва, Н. (2020). Специфіка перекладу англійських новинних текстів українською мовою (на матеріалі новинних текстів ОБСЄ). *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 31, 164—181.
9. Гайдук, Н. А., Хоровець, В. Є. (2023). Лінгвістичні особливості англійських медійних текстів та способи їх перекладу українською мовою. *Закарпатські філологічні студії*, 27, т. 1, 164—169.
10. Герасімова, О. М. (2016). Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 22, 180—182.

11. Горбатко, А. О. (2021). Підходи до визначення медійного дискурсу у сучасних англомовних ЗМІ. *Актуальні питання філології та методології: збірник статей студентів*, С. 36—41.

12. Гудзь, Н. (2012). Генезис поняття «дискурс» у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки*, У 2 ч. (105), 1—8.

13. Гумовська, І. (2014). Концептуальні теоретичні основи кореляційних процесів в термінознавстві (на прикладі правничої термінології в економічному дискурсі). 1—16.

14. Д'яков, А. С., Кияк, Т. Р., Куделько, З. Б. (2000). Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ: КМ Academia. 216 с.

15. Іщенко, В., Горбуньова, С. (2020). Особливості полікомпонетних економічних термінів у структурному, семантичному і перекладацькому аспектах. *Лінгвістика*, 1 (42), 114—124.

16. Казак, Ю. (2018). Поняття «термін» як лінгвістична проблема: підходи до визначення та історія дослідження. *Філологічний часопис*, 1 (11), 50—55.

17. Карабан, В.І. (2018). Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга. 5 вид. 656 с.

18. Кисилиця, Ю. І., Бялик, В. Д. (2020). Структурні та семантичні особливості англомовних термінів галузі туризму. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 44, 111—114.

19. Кияк, Т. Р. (2007). Функції та переклад термінів у фахових текстах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. (32), 104—108.

20. Коломієць, О. (2023). Способи перекладу термінів газетних синоптичних текстів. *«Молодий вчений»*, 1.1 (113.1), 27—30.

21. Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. (2020). Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. *Збірник наукових праць «Нова філологія»* № 80. Том I, 266—271.
22. Корунець, І. В. (2003). Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. - Вінниця. «Нова Книга». 448 с.
23. Личук, М. І., Захуцька, О. В. (2017). Лінгвістичне описування назв зелених насаджень: проблемний аспект. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 81—84.
24. Мазуріна, Ю., Павленко, Н., Степова, Ю. (2022). Лінгвістична термінологія як особлива терміносистема. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 35, 80—91.
25. Максимов, С. Є. (2012). Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів. Київ: Ленвіт. 203 с.
26. Медведь, М. М. (2017). Поняття нового терміна в сучасній українській літературній мові: основні ознаки, вимоги та особливості. *Філологічні науки*, 44, 232—236.
27. Мірошниченко, І. Г. (2016). Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку*. Матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф., Вінниця, 12–13.10.2016 р. С. 1—10.
28. Ніколаєва, Т. М. (2018). Перекладацькі стратегії в англо-українському просторі. *Вчені записки ТНУ Імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, Том 29 (68) № 1, 110—115.
29. Овсієнко, Л. М. (2022). Термін як складник різних терміносистем. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, Том 33 (72) № 1 Ч. 1, 72—77.
30. Олійник, Є. К. (2022). Особливості перекладу англомовних термінів сфери туризму. *Англомовний дискурс*, 6, 146—150.

31. Пасенчук, Н. В. (2017). Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії. *Science and Education a New Dimension. Philology*, V(33), 123, 52—55.

32. Плигун, О. А. (2014). Диференціація метазнаків "термін", "термінологія", "терміносистема". *Науковий вісник Чернівецького університету: Германська філологія*, 169—171.

33. Попович, Ю. В., Бялик, В. Д. (2020). Поняття термінології та терміносистеми в сучасній лінгвістиці. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, Том 31 (70) № 2 Ч. 2. С. 206—211.

34. Проценко, Т. (2010). Різні підходи до визначення терміну в термінознавстві. Актуальні проблеми філології: мовознавство, літературознавство, методика викладання філологічних дисциплін : Зб. Наук. Статей / за заг. Ред. Д. пед н., ед.ссуа Соколової І.В. – Т.І. Мовознавство. – Маріуполь, 143—147.

35. Пустовіт, Н. В. (2022). Особливості перекладу складних термінів та абревіатур в англomовних науково-технічних текстах про БПЛА на прикладі BAYRAKTAR AKINCI, DRAGONFISH VTOL, SWITCHBLADE. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 118—125.

36. Радченко, Т. А. (2021). Особливості відтворення англійських газетних текстів українською мовою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 50 том 2, 97—100.

37. Саламаха, М. Я. (2012). Структурна класифікація англійських двокомпонентних термінологічних словосполучень сфери охорони довкілля. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 22, 210—215.

38. Сергеева, Г. А. (2021). Термін і термінологія як об'єкти лінгвістичного аналізу: поняття і диференційні ознаки. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету, Одеса*. С. 48—52.

39. Ситник, І. В. (2020). Дискурс в сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 46 том 2, 123—126.
40. Стацюк, Р. В. (2016) Основні підходи до визначення поняття «термін» у сучасній лінгвістичній науці. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія "Філологічні науки". Мовознавство*, Том 2, № 5, 112—166.
41. Степанов, О. Д. (2019). Термін та його ознаки. Термінологія як система. Конференція ВНТУ. *Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи*. С. 1—3.
42. Су Хюн Кім. (2021). Лінгвістична термінологія як об'єкт дослідження в українському мовознавстві. С. 141—155.
43. Томіленко, Л. М. (2015). *Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови* [монографія]. Івано-Франківськ: Фоліант. 160 с.
44. Фурт, Д. В. (2018). Способи перекладів термінів українською мовою з англійської. *Філологічні випуски*, 17, 272—281.
45. Фурт, Д. В., Дмитрук, Л. А. (2020). Термінологія. Навчальний посібник. 172 с.
46. Хацер, Г. О. (2017). Особливості перекладу термінів-словосполучень та складних термінів (на прикладі текстів банківських звітів). *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*, 1, 86—89.
47. Цимбал, Н. А. (2023). Термінологічне забезпечення міграційного дискурсу в українській мові. *Вісник науки та освіти*, 10(16), 268—280.
48. Чайка, О., & Остапенко, Я. (2020). Новітній погляд на поняття «термін» у лінгвістиці. *Філологічний часопис*, (2), 103—110.
49. Черниш, О. А. (2013) *Media Discourse as a Basic Notion of Medialinguistics*. Global English – Global Decisions. XVIII TESOL – Ukraine National Conference. April 12-13, 2013. Book of papers. С. 61—63.

50. Шванова, О. В. (2019). Переклад складних двокомпонентних термінів моделі N1+N2 на матеріалі міжнародного стандарту “Energy audits – requirements with guidance for use”. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 11. Том 2, 57—62.

51. Шугаєв, А. В. (2019). Медіа-дискурс у межах критичного дискурс-аналізу та функціонального підходу. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія “Філологічні науки”*. *Мовознавство*, 11, 172—176.

52. Щерба, Д. В. (2007). Функції термінів в сучасному термінознавстві. *Нова філологія. Збірник наукових праць*, (26), 194—198.

53. Abdullah, F. S. (2014). Mass Media Discourse: A Critical Analysis Research Agenda. *Social Sciences and Humanities*. 22, 1—16.

54. Ade Mulyanah. (2019). The Strategy of Terminology Translation. Twelfth Conference on Applied Linguistics, volume 430. С. 1—5.

55. Akbar, M. (2012). *Media translation*. Cambridge scholars publishing.

56. Al-Ogaili. (2021). A Handbook Of Media Translation. С. 172.

57. Budko, A. V. (2021). *To the problem of English advertising texts translation into Ukrainian language*. *Issues in Philology. Innovative Methods of Teaching Foreign Languages*. [монографія]. Харків. 269 с.

58. Chahbane, K., Chahbane, M. M., Zrizi, H. (2024). Translation of Media Discourse: Approaches and Strategies. *International Journal of Translation and Interpretation Studies*. 4(1), 24—32.

59. Ejupi, V., Siljanovska, L., Iseni, A. (2014). The mass media and persuasion. *European Scientific Journal*. 10,14, 636—646.

60. Fade Wang. (2014). An Approach to Domestication and Foreignization from Angle of Cultural Factors Translation. *Theory and Practice in Language Studies*. 4, 11, 2423—2427.

61. Grynyuk, S. P. (2023). The concepts media discourse and media text as major categories of media linguistics: towards an understanding of their interdependence. *Publishing House “Baltija Publishing”*. С. 98—112.

62. Hrytsai, I. S. (2015). Translation of technical terms in popular science TV programs. *Advanced Education*. 3, 44—50.

63. Kamyants, A. (2017). Translating irony in media texts: a relevance theory perspective. *Across Languages and Cultures*. 18 (2), 261—278.

64. Liambo, E. Y., Triyono, S. (2018). Ideology in Translating News Headline: A Critical Discourse Analysis Point of View. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 165, 241—245.

65. Lypko, I., Chernovaty, L. (2016). International relations students: translational strategies and the source text features. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р.* С. 182—187.

66. Matvieiev, S., Matvieieva, S. (2023). Transformation of Migration Terminology: From ‘Illegal Migrant’ to ‘Irregular Migrant’ (English-Ukrainian Aspect). *Review of European and Comparative Law*. 52, 1, 183—200.

67. Mulyk, K., Gumenny, M. (2019). On peculiarities of translation English advertising slogans into Ukrainian. *Науковий вісник ПНПУ ім. К Д. Ушинського*. 29, 169—183.

68. O’Keeffe, A. (2011). Media and discourse analysis. in Gee, J. & Handford M. (eds), *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. London: Routledge. С. 441—454.

69. Ostonov, U. (2023). Definition and study of the term as a linguistic object. *Journal of marketing, business and management*. 2, 1, 11—14.

70. Petrova, T. (2020). Розвиток теорії терміна в українській та зарубіжних термінологічних школах. *Acta Universitatis Wratislaviensis No 3985 Slavica Wratislaviensia CLXXII Wrocław*. С. 91—101.

71. Putri, A. G. (2018). Discourse in mass media: a study of critical analysis research agenda. *Journal of English Teaching and Research*. 3, 1, 40—51.

72. Pylypenko, I. (2020). English language terminological system: problems definition and classification of terms. *Relevant trends of scientific research in the countries of Central and Eastern Europe*. Riga, Latvia, November 20. С. 52—55.

73. Romaniuk, O. M., Zapotichna R. A. (2020). The notion of translation strategy: the main principles. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 45, 1, 125—128.

74. Shair Ali Khana. (2016). *The Distinction between Term and Word: A Translator and Interpreter Problem and the Role of Teaching Terminology*. International Conference on Teaching and Learning English as an Additional Language. Antalya, Turkey. С. 696—704.

75. Sheremeta, L. (2021). Concepts of terminology studies, the term system and the term. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 35, 6 140—145.

76. Shovak, O., Petii, N. (2022). The Manipulative Potential of Stylistic Means in Contemporary Media Discourse. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 3-4, 256—264.

77. Talan, N. I. (2021) English advertising: its specifics and features of translation into Ukrainian. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2 (22), 1—2.

78. Vakulenko, M. O. (2013-2014). Term and terminology: basic approaches, definitions, and investigation methods. *IITF Journal*. 24, 1—16.

79. Zirka, V. V. (2012). Idioms in mass media texts and ads: training students to creative writing and translation. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля Серія «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ»*. 2 (4), 195—199.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(GM.IMI) – Sironi, A. C. Bauloz and M. Emmanuel (eds.), 2019. Glossary on Migration. International Migration Law, No. 34. International Organization for Migration (IOM), Geneva.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(BATTBABBF) - Biden and Trump trade blame as border bill falters. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68136461> .

(BCILAWITEOSOTES) - Brexit: Can I live and work in the EU, or study on the Erasmus scheme? URL: <https://www.bbc.com/news/explainers-55129355> .

(BFUPD) – Britons face US passport deadline. URL: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/3953237.stm#:~:text=The%20machine%2Ddreadable%20passports%2C%20standard,by%20the%20US%20security%20services.

(CC50MICTC) - Channel crossings: 50 migrants intercepted crossing the Channel. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-england-kent-56293473> .

(CMFFU) - Current migration flows from Ukraine. URL: <https://cream-migration.org/ukrainetail.htm?article=3573#:~:text=Around%206.0%20million%20people%20have,since%20returned%20to%20the%20country> .

(EAMOOMR) - EU approves major overhaul of migration rules. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-68779387> .

(HADCCBAIN) - How a dual citizenship crisis befell an immigrant nation. URL: <https://www.bbc.com/news/world-australia-40773930> .

(MFAVAMIM) – Migration flows and violence against migrants in Mexico. URL: <https://www.visionofhumanity.org/migration-flows-and-violence-against-migrants-in-mexico/> .

(PCOFAFIS) - Post-Brexit controls on food and farm imports start. URL: <https://www.bbc.com/news/business-68126880> .

(SRIUSEA) – Sharp rise in Ukrainians seeking EU asylum - EASO data. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-28191326> .

(TCCTLEHRTIRFB) - Tories could campaign to leave European human rights treaty if Rwanda flights blocked. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-66438422> .

(T10MIO2022) - Top 10 Migration Issues of 2022. URL: <https://www.migrationpolicy.org/programs/migration-information-source/top-10-migration-issues-2022> .

(T10MIO2023) - Top 10 Migration Issues of 2023. URL: <https://www.migrationpolicy.org/programs/migration-information-source/top-10-migration-issues-2023> .

(UEPHBVIOAD) - US e-passports haven't been verified in over a decade. URL: <https://www.bbc.com/news/technology-43204133> .

(UMCSFTTCB) - US migrant crisis shifts from Texas to California border. URL: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68861660> .

(URARSBAC) – UN refugee agency rejects Suella Braverman asylum comments. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-66930930> .

(URCTCS) - Ukrainian Refugee Crisis: The Current Situation. 2024. URL: <https://www.peopleinneed.net/the-ukrainian-refugee-crisis-current-situation-9539gp> .

Додаток 1

Термінологія сфери міграції та її відтворення в українському перекладі

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>The <u>UNHCR</u> records 5,974,809 refugees from Ukraine across Europe as of 31 December 2023 (CMFFU, URL).</i>	Згідно з даними <u>УВКБ ООН</u> , станом на 31 грудня 2023 року в Європі зареєстровано 5 974 809 біженців з України.
2.	<i>The number of refugees <u>crossing the border</u> from Ukraine into a <u>neighboring country</u> each day peaked at around 200,000 on March 7 but has since declined to around 35,000 as of mid-February (CMFFU, URL).</i>	Кількість біженців, які щодня <u>перетинають кордон</u> з України в <u>сусідню країну</u> , досягнула максимального показника близько 200 тисяч чоловік станом на 7 березня, але з тих пір знизилася до 35 тисяч станом на середину лютого.
3.	<i>The largest <u>outflow of people</u> occurred on March 7 when over 200,000 fled Ukraine in only one day. (CMFFU, URL).</i>	Найбільший <u>відтік людей</u> стався 7 березня, коли лише за один день Україну покинули понад 200 000 осіб.
4.	<i>Almost four million remain internally displaced within Ukraine, and more than six million refugees have found <u>shelter abroad</u>, not only in Europe but also <u>overseas</u> (URCTCS, URL).</i>	Майже чотири мільйони людей залишаються внутрішньо переміщеними в Україні, а понад шість мільйонів біженців знайшли <u>притулок за кордоном</u> , не лише в Європі, але й <u>за її межами</u> .
5.	<i>The <u>mass arrival</u> of Ukrainians is occurring at the same time as record numbers of asylum seekers from non-</i>	<u>Масове прибуття</u> українців відбувається одночасно з рекордною кількістю біженців з неєвропейських

	<i>European countries such as Syria, Afghanistan, Sudan, and Venezuela are arriving in these countries. (URCTCS, URL).</i>	країн, таких як Сирія, Афганістан, Судан і Венесуела, що прибувають до цих країн.
6.	<i>Many Ukrainians maintain contact with home through short-term moves back and forth, building on pre-existing patterns of seasonal <u>labour migration</u> (URCTCS, URL).</i>	Багато українців підтримують зв'язок з домівкою шляхом здійснення короткострокових візитів на батьківщину, спираючись на вже існуючі моделі сезонної <u>трудової міграції</u> .
7.	<i>Over 400,000 Ukrainians have <u>migrated</u> to Canada and the US since February 2022. (URCTCS, URL).</i>	Понад 400 000 українців <u>мігрували</u> до Канади та США з лютого 2022 року.
8.	<i>According to the latest data, just over 210,000 people have entered Canada under the <u>CUAET programme</u> (URCTCS, URL).</i>	Згідно з оновленими даними, трохи більше 210 000 осіб в'їхали до Канади за <u>програмою CUAET</u> .
9.	<i>The US granted either Temporary Protected Status or (for those who arrived after 1 April 2022) a special <u>humanitarian visa</u> granted under the <u>Uniting For Ukraine (U4U) programme</u> to most of the approximately 270,000 Ukrainians who came (URCTCS, URL).</i>	Для більшості українців, понад 270 тисяч чоловік, які прибули до США, надали або тимчасово захищений статус, або (для тих, хто прибув після 1 квітня 2022 року) спеціальну <u>гуманітарну візу</u> в рамках <u>програми "Єднання заради України" (U4U)</u> .
10.	<i><u>The International Organisation for Migration (IOM)</u> estimates the actual number of returnees at around 4.6</i>	За оцінками <u>Міжнародної організації з міграції</u> (МОМ), фактична кількість людей, які повернулися,

	<i>million (URCTCS, URL).</i>	становить близько 4,6 мільйона осіб.
11.	<i>According to the <u>IOM's</u> most recent report, as of October 2023, the number of internal refugees was approximately 3.7 million (URCTCS, URL).</i>	За даними останнього звіту <u>МОМ</u> , станом на жовтень 2023 року кількість внутрішньо переміщених осіб становила приблизно 3,7 мільйони.
12.	<i>Russia's full-scale invasion of Ukraine caused, among other things, the largest <u>forced migration</u> in Europe since the end of World War II (URCTCS, URL).</i>	Повномасштабне вторгнення Росії в Україну спричинило, серед іншого, найбільшу <u>примусову міграцію</u> в Європі з часів Другої світової війни.
13.	<i>The Ukrainian authorities estimate that there are around 4.9 million <u>IDPs</u>, including those already displaced before 24 February 2022 (URCTCS, URL).</i>	За даними українського уряду, в Україні проживає близько 4,9 мільйона <u>ВПО</u> , включаючи тих, хто вже переїхав до 24 лютого 2022 року.
14.	<i><u>Safe Mobility Offices (SMOs)</u> in Colombia, Costa Rica, Ecuador, and Guatemala allow individuals to apply for humanitarian protection or labor and other migration pathways to the three countries [...] (T10MIO2023, URL).</i>	<u>Офіси безпечної міграції (ОБМ)</u> в Колумбії, Коста-Ріці, Еквадорі та Гватемалі дозволяють людям подавати заяви на отримання гуманітарного захисту або трудової та інших міграційних шляхів до цих трьох країн [...].
15.	<i>In Europe, hundreds of thousands of Ukrainians marked their second year of <u>displacement</u> following Russia's invasion by leaving Poland and heading deeper into the European</i>	У Європі сотні тисяч українців зустріли вже другий рік свого <u>перебування за кордоном</u> після російського вторгнення, покинувши Польщу і попрямувавши вглиб

	<i>Union (T10MIO2023, URL).</i>	Європейського Союзу.
16.	<i><u>Europe's free-movement area</u> has generally been a benefit for migrants, who are able to pivot to wherever might suit them best (T10MIO2023, URL).</i>	Європейська зона вільного <u>пересування</u> , як правило, є перевагою для мігрантів, які можуть переїхати туди, де їм подобається найбільше.
17.	<i>German leaders had also in some cases sought to encourage Ukrainians to <u>settle</u> in Germany (T10MIO2023, URL).</i>	Німецькі лідери також у деяких випадках прагнули заохотити українців <u>оселитися</u> в Німеччині.
18.	<i>More than 100,000 Cubans, Haitians, and others flew into Nicaragua (which typically does not require a <u>visa</u>) and then continued over land towards the U.S. border (T10MIO2023, URL).</i>	Понад 100 000 кубинців, гаїтян та інших осіб прилетіли до Нікарагуа (для в'їзду до якої зазвичай не потрібна <u>віза</u>), а потім продовжили подорож суходолом у напрямку кордону з США.
19.	<i>In 2023, EU leaders took a step toward resolving these tensions by advancing the New <u>Pact on Migration and Asylum</u>, which policymakers hope to complete before the June 2024 European elections (T10MIO2023, URL).</i>	У 2023 році лідери ЄС зробили крок до вирішення цієї напруженості, розробивши новий <u>пакт про міграцію та надання притулку</u> , який політики сподіваються завершити до європейських виборів, що відбудуться в червні 2024 року.
20.	<i>Both of these countries have introduced special <u>visa regimes</u> for Ukrainian refugees (T10MIO2023,</i>	Ці обидві країни запровадили спеціальні <u>візові режими</u> для українських біженців.

	URL).	
21.	<i>This is particularly the case in the European Union, which has struggled to enforce the Dublin system requiring <u>asylum seekers</u>' cases to be resolved in the first Member State in which they enter (T10MIO2023, URL).</i>	Це особливо характерно для Європейського Союзу, який намагається забезпечити дотримання Дублінської системи, що вимагає, щоб питання <u>біженців</u> вирішувалися в тій державі-члені ЄС, в яку вони в'їжджають вперше.
22.	<i>For instance, many <u>migrants</u> arriving at the U.S.-Mexico border in 2023 had left their <u>origin country</u> years earlier but struggled to successfully integrate and decided to move onward (T10MIO2023, URL).</i>	Наприклад, багато <u>мігрантів</u> , які прибули на кордон США і Мексики у 2023 році, покинули свою <u>країну походження</u> кілька років тому, але не змогли вдало інтегруватися і вирішили повернутися назад.
23.	<i>Migrants' ability to move between <u>destination countries</u> or take advantage of particular visa regimes has frustrated authorities for years (T10MIO2023, URL).</i>	Можливість мігрантів пересуватися між <u>країнами призначення</u> або користуватися перевагами певних візових режимів роками розчаровувала владу.
24.	<i>Mexico also recorded a record number of <u>asylum claims</u> (more than 130,000 as of late November), due in part to stricter U.S. <u>border controls</u> (T10MIO2023, URL).</i>	У Мексиці також зафіксовано рекордну кількість <u>клопотань про надання притулку</u> (понад 130 тисяч заяв станом на кінець листопада), що частково пов'язано з посиленням <u>прикордонного контролю</u> в США.
25.	<i><u>Humanitarian migration</u> was on the rise in 2023 and migrants moved in more novel ways by seeking out</i>	У 2023 році <u>гуманітарна міграція</u> зростала, але мігранти використовували нові способи

	<i>second and third destinations and following cues from social media (T10MIO2023, URL).</i>	мігрування, шукаючи другі та треті країни призначення та слідуючи за підказками з соціальних мереж.
26.	<i>This trend persisted in 2023, but a complement also appeared as governments and international organizations found ways to extend outwards the ability to be considered for <u>humanitarian protection</u> and other legal <u>immigration statuses</u> (T10MIO2023, URL).</i>	Ця тенденція збереглася і в 2023 році, але також з'явилося ще одне доповнення, оскільки уряди та міжнародні організації знайшли шляхи розширення можливостей для отримання <u>гуманітарного захисту</u> та інших законних <u>імміграційних статусів</u> .
27.	<i>Rather than simply relying on <u>transit countries</u> to do the heavy lifting on <u>migration management</u>, policies that emerged in 2023 saw would-be destination countries assume a larger responsibility for individuals far from their borders (T10MIO2023, URL).</i>	Замість того, щоб просто розраховувати на те, що <u>країни транзиту</u> будуть виконувати важку роботу з <u>управління міграцією</u> , політика, яка з'явилася в 2023 році, передбачає, що потенційні країни призначення візьмуть на себе більшу відповідальність за людей, які перебувають далеко від їхніх кордонів.
28.	<i>Still, top migrant-destination countries also expanded enforcement-minded policies to limit access to asylum or stop <u>unauthorized migration</u> before it reached their borders (T10MIO2023, URL).</i>	Тим не менш, країни які лідирують у рейтингу міграційних потоків також розширили примусову політику, спрямовану на обмеження доступу на отримання притулку або припинення <u>нелегальної міграції</u> ще до того, як вона досягне їхніх

		кордонів.
29.	<i>In the United Kingdom, a controversial proposal to <u>relocate</u> asylum seekers to Rwanda for screening and, if approved, <u>resettlement</u>, was deemed illegal in November by the UK Supreme Court (T10MIO2023, URL).</i>	У Великій Британії скандальна пропозиція <u>переселити</u> біженців до Руанди для перевірки і, в разі схвалення, подальшого <u>переселення</u> , була визнана незаконною в листопаді Верховним судом Великої Британії.
30.	<i>Earlier in the year, London struck a deal with France to create a new <u>migrant detention center</u> along the English Channel as part of a broader effort to limit the number of small boat <u>arrivals</u> (T10MIO2023,URL).</i>	На початку року Лондон уклав угоду з Францією про створення нового <u>центру перебування мігрантів</u> уздовж Ла-Маншу в рамках більш широких зусиль з обмеженою кількістю <u>прибуття</u> малих суден.
31.	<i>High levels of <u>irregular migration</u> prompted a backlash in 2023 as countries, particularly in Europe and the Americas, responded by supporting political leaders calling for significant <u>immigration restrictions</u> (T10MIO2023, URL).</i>	Високий рівень <u>незаконної міграції</u> викликав зворотну реакцію у 2023 році, коли країни, особливо в Європі та Америці, відреагували на це, підтримавши політичних лідерів, які закликали до значних <u>імміграційних обмежень</u> .
32.	<i>Costa Rica, with a population of around 5.3 million, entered the year hosting the world's third-largest number of <u>asylum applicants</u>, behind only the United States and Germany (Mexico was fifth) (T10MIO2023, URL).</i>	Коста-Ріка, з населенням близько 5,3 мільйона, увійшла у цей рік на третьому місці у світі за кількістю <u>заявників на отримання притулку</u> , поступаючись лише Сполученим Штатам і Німеччині (Мексика посідає п'яте місце).

33.	<i>Its Tech Talent Strategy opened a pathway for U.S. immigrants holding an H-1B temporary visa, allowing them to apply for a flexible three-year <u>work permit</u> in Canada (T10MIO2023, URL).</i>	Стратегія розвитку професійних навичок у сфері технологій відкрила шлях для американських іммігрантів, які мають тимчасову візу H-1B, і дозволила їм подати заявку на отримання гнучкого трирічного <u>дозволу на роботу</u> в Канаді.
34.	<i>While many H-1B workers can get a <u>green card</u> and eventual U.S. citizenship, applicants often face many years of waiting, while prospects for permanent residence in Canada are much quicker (T10MIO2023, URL).</i>	Попри те, що багато працівників які мають H-1B візу можуть отримати <u>грін-карту</u> і згодом <u>громадянство</u> США, часто стикаються з багаторічним очікуванням, в той час як перспективи отримання постійного місця проживання в Канаді є набагато швидшими.
35.	<i>Reforms to Germany's <u>Skilled Immigration Act</u> were designed to lure tens of thousands of skilled workers from outside the European Union (T10MIO2023, URL).</i>	Реформи німецького уряду щодо <u>закону про кваліфіковану трудову імміграцію</u> мали на меті залучити десятки тисяч досвідчених працівників за межами Європейського Союзу.
36.	<i>Australia announced plans to streamline its <u>immigration processes</u> by creating a pathway to <u>permanent residence</u> for high-skilled immigrants on temporary visas and speeding up processing visas for in-demand</i>	Австралія оголосила про плани спростити свої <u>імміграційні процеси</u> , надаючи дозвіл на <u>постійне проживання</u> висококваліфікованим іммігрантам за тимчасовими візами та прискорюючи їх оформлення для

	<i>professions (T10MIO2023, URL).</i>	затребуваних професій.
37.	<i>And even Japan, which has long struggled with the prospect of increasing immigration, made it easier for multiple types of skilled <u>foreign workers</u> to become <u>long-term residents</u> as it logged a record number of <u>foreign residents</u> (3.2 million) (T10MIO2023, URL).</i>	І навіть Японія, яка вже давно бореться з проблемою збільшення імміграції, спростила багатьом категоріям кваліфікованих <u>іноземних робітників</u> умови для здобуття статусу <u>довгострокового мешканця</u> , зареєструвавши рекордну кількість <u>іноземних громадян</u> (3,2 мільйона).
38.	<i>Still, political pressures limited wider policy changes in places such as the United States, and several countries sought to ensure their reforms were targeted to increase only high-skilled immigration—not <u>immigration writ large</u> (T10MIO2023, URL).</i>	Проте політичний утиск перешкоджав ширшим змінам у таких країнах, як Сполучені Штати, і деякі країни прагнули домогтися того, щоб їхні реформи були спрямовані на збільшення лише висококваліфікованої трудової імміграції, а не на <u>імміграцію</u> в цілому.
39.	<i>The United Kingdom raised the minimum salary required for most immigrants to be eligible for a <u>work visa</u> to 38,700 pounds (U.S. \$48,800), up from 26,200 pounds (U.S. \$33,100), as well as significantly raising the income threshold for <u>family visas</u> (from 18,600 pounds [U.S. \$23,400] to 38,700 pounds</i>	Велика Британія підвищила мінімальну заробітну плату, необхідну для більшості іммігрантів для отримання <u>робочої візи</u> , до 38 700 фунтів стерлінгів (48 800 доларів США), у порівнянні з 26 200 фунтами стерлінгів (33 100 доларів США), а також значно підвищила поріг доходу для <u>сімейних віз</u> (з 18

	<i>[U.S. \$48,800]) and scaling back international students' ability to bring family (T10MIO2023, URL).</i>	600 фунтів стерлінгів [23 400 доларів США] до 38 700 фунтів стерлінгів [48 800 доларів США]) і обмежила можливість іноземних студентів привозити сім'ї.
40.	<i>Millions of migrants who had fled Afghanistan, Myanmar, South Sudan, and other crisis-stricken countries in recent years faced the prospect of forced return in 2023, due either to increasing antagonism by <u>host governments</u> or new unrest in their chosen destination (T10MIO2023, URL).</i>	Мільйони мігрантів, які втекли з Афганістану, М'янми, Південного Судану та інших охоплених кризою країн за останні роки, зіткнулися з перспективою вимушеного повернення у 2023 році через посилення антагонізму з боку <u>урядів країн, що їх приймають</u> , або через нові заворушення в обраному ними місці призначення.
41.	<i>The demand followed an increase in violence linked to the Pakistani Taliban, a militant group with ties to the extremist government in Kabul, and prompted hectic scenes as Pakistani authorities went door to door seeking to arrest and <u>deport unregistered Afghan migrants</u> (T10MIO2023, URL).</i>	Ця вимога послідувала на тлі зростання насильства, спричиненого бойовиками пакистанського руху «Талібан», пов'язаного з екстремістським урядом у Кабулі, і призвела до бурхливих дій, коли пакистанська влада ходила по домівках, намагаючись заарештувати і <u>депортувати незареєстрованих афганських мігрантів</u> .
42.	<i>And in Bangladesh, where leaders have long struggled with the 968,000</i>	А в Бангладеші, де лідери вже давно борються з 968 000 <u>гуманітарних</u>

	<i>humanitarian migrants from Myanmar—most of them of Rohingya—the government in 2023 embarked on new negotiations aimed at repatriation, although significant returns have yet to transpire (T10MIO2023, URL).</i>	<u>мігрантів</u> з М'янми - більшість з них належать до етнічної групи рохінджа, - уряд у 2023 році розпочав нові переговори, спрямовані на репатріацію, хоча значного повернення ще не відбулося.
43.	<i>Collectively, the <u>return migration</u> underscored the fragile nature of humanitarian protection worldwide (T10MIO2023, URL).</i>	У цілому, <u>зворотна міграція</u> підкреслила нестійкість гуманітарного захисту в усьому світі.
44.	<i>The vast majority of <u>forced migrants</u> live in places adjacent to their origin countries—only a tiny share each year are resettled—and events in 2023 demonstrated that many continue to face, years after arrival (T10MIO2023, URL).</i>	Переважна більшість <u>вимушених мігрантів</u> живуть у місцях, сусідніх з країнами їхнього походження - лише незначна частина щороку переселяється - і події 2023 року продемонстрували, що багато з них продовжують стикатися з проблемами, з якими вони стикаються через роки після прибуття.
45.	<i>The strategy, used in the European Union, Latin America, and elsewhere, has proven a flexible option to quickly provide safe <u>harbor</u> to millions of people who might otherwise be trapped in lengthy asylum queues or fall through the cracks of legal</i>	Ця стратегія, що використовується в Європейському Союзі, Латинській Америці та інших країнах, виявилася ефективним інструментом для швидкого надання <u>притулку</u> мільйонам людей, які в іншому випадку могли б опинитися в довгих

	<i>protection regimes (T10MIO2023, URL).</i>	чергах на отримання притулку або вийти з-під дії режимів правового захисту.
46.	<i>In the United States, the Biden administration in 2023 offered <u>Temporary Protected Status (TPS)</u>, which provides protection from <u>deportation</u> and access to a work permit, to an estimated 472,000 Venezuelans already in the United States (T10MIO2023, URL).</i>	У США, адміністрація Байдена у 2023 році запропонувала <u>тимчасовий захищений статус (TPS)</u> , який забезпечує захист від <u>депортації</u> та доступ для отримання дозволу на роботу, приблизно 472 000 громадянам Венесуели, які вже перебувають у Сполучених Штатах.
47.	<i>This was one in a string of <u>TPS</u> designations for other nationalities, helping inflate the pool of <u>TPS-eligible individuals</u> to nearly 1.7 million (T10MIO2023, URL).</i>	Це було одне з низки рішень про надання статусу <u>TPS</u> особам інших національностей, що допомогло збільшити кількість осіб, які мають право на отримання цього статусу , до майже 1,7 мільйона осіб.
48.	<i>By midyear, nearly 2 million individuals had one of these or other twilight statuses, which grant them some protections but no pathway to a <u>permanent visa</u> (T10MIO2023, URL).</i>	До середини року майже 2 мільйони осіб мали один з цих або інших додаткових статусів, які надають їм певний захист, але не дають можливості отримати <u>постійну візу</u> .
49.	<i>In some cases, as with the <u>Temporary Protection Directive (TPD)</u> used by the European Union to safeguard millions of displaced Ukrainians, the schemes allow authorities to bypass lengthy and complicated individual</i>	У деяких випадках, як з <u>Директивою про тимчасовий захист (TPD)</u> , що використовується Європейським Союзом для захисту мільйонів переміщених українців, ці схеми дозволяють владі оминати тривалі та

	<i>status determinations, making it easier to grant protections to large groups all at once (T10MIO2023, URL).</i>	складні процедури визначення індивідуального статусу, що полегшує надання захисту великим групам людей одночасно.
50.	<i><u>Temporary immigration statuses</u> such as TPD and TPS help countries offer immediate protection without forcing migrants through extended backlogs, contending with deadlocked legislatures, or navigating other hurdles (T10MIO2023, URL).</i>	<u>Тимчасові імміграційні статуси</u> , такі як TPD і TPS, допомагають країнам надавати негайний захист, не змушуючи мігрантів долати тривалі черги, боротися з безвихіддю в законодавстві або долати інші перешкоди.
51.	<i>Similarly in Latin America, countries' offers of status to millions of Venezuelans who <u>have fled</u> since 2016 was historic and offered welcome relief (T10MIO2023, URL).</i>	Так само в Латинській Америці пропозиції країн щодо надання статусу мільйонам венесуельців, які втекли з 2016 року, були історичними і принесли довгоочікуване полегшення.
52.	<i>Although the world is building ever-more-restrictive physical and policy border barriers to prevent irregular migration, movement within certain parts of the world got a bit easier in 2023, as several regions took steps to drop <u>visa requirements</u> or seek closer intraregional integration (T10MIO2023, URL).</i>	Незважаючи на те, що у світі будуються все більш обмежуючі фізичні та політичні прикордонні загородження для запобігання нелегальній міграції, у 2023 році пересування в певних частинах світу стало дещо простішим, оскільки деякі регіони вжили заходів для скасування <u>візових вимог</u> або прагнення до тіснішої внутрішньорегіональної інтеграції.

53.	<i>Despite anxiety about general European integration, the <u>visa-free Schengen Zone</u> has been on the march</i> (T10MIO2023, URL).	Незважаючи на занепокоєння щодо загальної європейської інтеграції, <u>безвізовий режим до Шенгенської зони</u> продовжує рухатися вперед.
54.	<i>Combined, the developments suggest that the continent is drifting into a more integrated <u>migration zone</u>, in which no country is unaffected by regional movement patterns, and that unilateral visa and migration management policies can have knock-on effects elsewhere</i> (T10MIO2022, URL).	У сукупності ці події свідчать про те, що континент рухається до більш інтегрованої <u>міграційної зони</u> , в якій жодна країна не залишається осторонь регіональних міграційних процесів, і що одностороння візова політика та політика управління міграцією може мати зворотні наслідки в інших країнах. в 2011 році.
55.	<i>Rwanda meanwhile abolished <u>visa restrictions</u> for all Africans in November, joining Benin, the Gambia, and the Seychelles in eliminating barriers to <u>intracontinental migration</u></i> (T10MIO2023, URL).	Тим часом Руанда скасувала <u>візові обмеження</u> для всіх жителів Африки в листопаді, приєднавшись до Беніну, Гамбії та Сейшельських островів для усунення перешкод для <u>внутрішньоконтинентальної міграції</u> .
56.	<i>Most African migrants remain in Africa, and although an African <u>Union passport</u> designed to facilitate free continental movement has been limited to select diplomats and officials [...]</i> (T10MIO2023, URL).	Більшість мігрантів з Африки залишаються в Африці, і хоча <u>паспорт Африканського Союзу</u> , призначений для сприяння вільному пересуванню по континенту, був наданий лише окремим дипломатам і чиновникам [...].

57.	<i>The trend was clearest in the European Union, which saw the highest levels of <u>spontaneous migration</u> since the 2015-16 migration and refugee crisis (T10MIO2023, URL).</i>	Ця тенденція була найбільш очевидною в Європейському Союзі, де спостерігався найвищий рівень <u>стихійної міграції</u> з часів міграційної кризи та кризи біженців у 2015-2016 роках.
58.	<i>Republican members of Congress twice moved to impeach Homeland Security Secretary Alejandro Mayorkas over what they describe as a failure to secure the southern border (T10MIO2023, URL).</i>	Члени Конгресу від Республіканської партії двічі пропонували оголосити імпічмент міністру внутрішньої безпеки Алехандро Майоркасу через нездатність забезпечити безпеку південного <u>кордону</u> .
59.	<i>In 2024, anxieties about <u>migration</u> are sure to remain at the fore, as voters prepare to head to the polls in the European Union, Mexico, the United States, and elsewhere (T10MIO2023, URL).</i>	У 2024 році занепокоєння з приводу <u>міграції</u> , як і раніше, залишатимуться на першому плані, оскільки виборці готуються йти на вибори в Європейському Союзі, Мексиці, Сполучених Штатах та інших країнах.
60.	<i>But the policy would be tremendously symbolic, given that individuals fleeing the impacts of climate change are not eligible for <u>refugee status</u> or other migration pathways under international treaties or national legislative frameworks (T10MIO2023, URL).</i>	Але ця політика була б надзвичайно символічною, враховуючи, що особи, які рятуються від наслідків зміни клімату, не мають права на <u>статус біженця</u> або інші способи міграції згідно з міжнародними договорами або національними законодавчими рамками.

61.	<i>The new policy would allow 280 people on Tuvalu (total population: 11,200), a Pacific Island nation threatened by the impacts of climate change, <u>to move</u> to Australia, potentially permanently</i> (T10MIO2023, URL).	Нова політика дозволить 280 особам з Тувалу (загальне населення становить 11 200 громадян), тихоокеанської острівної держави, якій загрожують наслідки зміни клімату, <u>переїхати</u> до Австралії, можливо, на постійне місце проживання.
62.	<i>All the same, storms, floods, wildfires, and other disasters <u>displaced</u> large numbers of people all over the globe</i> (T10MIO2023, URL).	Тим не менш, шторми, повені, лісові пожежі та інші стихійні лиха змусили велику кількість людей <u>покинути свої домівки</u> по всьому світу.
63.	<i>But collectively, they represent a global recognition of the value of some level of <u>international migration</u>, especially between similar countries seeking to spur economic growth</i> (T10MIO2023, URL).	Але разом вони демонструють глобальне визнання цінності певного рівня <u>міжнародної міграції</u> , особливо між схожими країнами, які прагнуть прискорити економічне зростання.
64.	<i>And U.S. <u>immigration authorities</u> took a range of steps towards embracing a more digital approach, moving the application processes for several immigration parole pathways online and requiring that asylum seekers arriving at <u>a port of entry</u> at the U.S.-Mexico border first make an appointment using <u>the CBP One app</u></i>	<u>Імміграційна служба</u> США зробила низку заходів, спрямованих на впровадження більш цифрового підходу, запровадивши онлайн-процедури подачі заявок на дозвіл на в'їзд та тимчасове перебування і вимагаючи, щоб біженці, які прибувають до <u>прикордонного пункту</u> між США та Мексикою,

	(T10MIO2023, URL).	спершу записувалися на прийом за допомогою <u>додатку CBP One</u> .
65.	<i>But if enacted, regional <u>free movement</u> could significantly tighten ties for countries facing similar economic and climatic pressures</i> (T10MIO2023, URL).	Але якщо угода буде ухвалена, <u>вільне пересування</u> в регіоні може значно посилити зв'язки між країнами, які стикаються зі схожими економічними та кліматичними проблемами.
66.	<i>The Rubicon-crossing election may not necessarily lead to Wilders' ascension to prime minister, but the party's ability to secure 37 of 150 parliamentary seats was a sign of widespread support for stringent <u>border restrictions</u>, discontent with the European Union, and concerns over religion</i> (T10MIO2023, URL).	Вибори, що перетинають Рубікон, не обов'язково призведуть до приходу Вільдерса на посаду прем'єр-міністра, але те, що партія отримала 37 зі 150 місць у парламенті, свідчить про широку підтримку введення жорстких <u>прикордонних обмежень</u> , невдоволення Європейським Союзом і занепокоєння з приводу релігії.
67.	<i>Partly because of these shifts, <u>immigrants</u> joined the U.S. labor force at a rate more than six times as fast as natives, providing significant relief to the country's tight labor market</i> (T10MIO2023, URL).	Частково через ці зрушення <u>іммігранти</u> поповнили ряди американської робочої сили більш ніж у шість разів швидше, ніж корінні жителі, що значно полегшило ситуацію на щільному ринку праці в країні.
68.	<i>The migrant flow shift is due in part to the Texas governor's clampdown on <u>illegal migration</u> and Mexican</i>	Зміна потоку мігрантів частково пов'язана з тим, що губернатор Техасу посилив боротьбу з

	<i>authorities tightening security across the border as well (UMCSFTTCB, URL).</i>	<u>нелегальною міграцією</u> , а влада Мексики посилила безпеку на кордоні.
69.	<i>While a majority of migrants enter Mexico with the intention of continuing on to the United States, a major development in 2021 was the significant increase in the number of people <u>seeking asylum</u> in Mexico itself (MFAVAMIM, URL).</i>	Хоча більшість мігрантів в'їжджають до Мексики з наміром потрапити до Сполучених Штатів, головною подією 2021 року стало значне збільшення кількості людей, які <u>шукають притулку</u> в самій Мексиці.
70.	<i>With regard to attitudes, Mexico is a country that generally values immigrants, and its citizens have demonstrated remarkable acts of generosity to Central Americans making the arduous journey across the <u>country</u> (MFAVAMIM, URL).</i>	Що стосується ставлення, то Мексика - країна, яка загалом цінує іммігрантів, і її громадяни демонструють надзвичайну гостинність до жителів Центральної Америки, які долають нелегку подорож через всю <u>країну</u> .
71.	<i>However, in recent years, there have been slight upticks in anti-immigrant sentiment, and most of the population has been in favour of the stricter measures the government has put in place to stem the unprecedented <u>migrant flows</u> (MFAVAMIM, URL).</i>	Однак останніми роками спостерігається незначне зростання негативних настроїв щодо іммігрантів, і більшість населення підтримує суворіші заходи, які запроваджує уряд, щоб зупинити небачені <u>потоки мігрантів</u> .
72.	<i>This approach was in large part a reflection that migration trends across the continent have shifted, and countries that once were originators</i>	Такий підхід значною мірою є відображенням того, що міграційні тенденції на континенті змінилися, і країни, які колись були джерелами

	<i>for migration now are themselves significant <u>host and transit countries</u> (T10MIO2022, URL).</i>	міграції, тепер самі стали важливими <u>приймаючими</u> і транзитними <u>країнами</u> .
73.	<i>In response, the Biden administration created a narrow <u>humanitarian parole program</u> for Venezuelans arriving by air and who have U.S.-based sponsors, while expelling to Mexico those arriving without authorization at the border (T10MIO2022, URL).</i>	У відповідь адміністрація Байдена створила обмежену <u>програму для дозволу на в'їзд і перебування в США "гуманітарним коридором"</u> для венесуельців, які прибувають літаками і мають американських спонсорів, водночас висилаючи до Мексики тих, хто прибуває без дозволу на кордоні.
74.	<i>Meanwhile, Haiti underwent spiraling violence and instability, compelling many Haitians <u>to emigrate</u> and discouraging those already abroad from returning (T10MIO2022, URL).</i>	Тим часом, Гаїті зазнала ескалації насилля і нестабільності, що змусило багатьох гаїтян <u>емігрувати</u> , а тих, хто вже перебував за кордоном, не хотіли повертатися.
75.	<i>France's government meanwhile eyed a plan to legalize <u>irregular migrants</u> who commit to working in sectors with labor shortages (T10MIO2022, URL).</i>	Тим часом французький уряд розглядає план легалізації <u>нелегальних мігрантів</u> , які зобов'язуються працювати в тих галузях, де є дефіцит робочої сили.
76.	<i>And Germany, which has estimated it needs 400,000 immigrants per year to keep its economy humming, set forth with a slew of legal changes <u>to incentivize migration</u> and plug labor shortages, including by easing access</i>	А Німеччина, яка, за оцінками експертів, потребує 400 000 іммігрантів на рік, щоб підтримувати свою економіку на належному рівні, прийняла цілу низку законодавчих змін для

	<i>to citizenship (T10MIO2022, URL).</i>	<u>стимулювання міграції</u> та подолання дефіциту робочої сили, в тому числі за рахунок спрощення процедури отримання громадянства.
77.	<i>Canada similarly approved more than 451,000 emergency <u>temporary visas</u> (T10MIO2022, URL).</i>	Канада також схвалила понад 451 000 термінових <u>тимчасових віз</u> .
78.	<i>With Congress largely on the sidelines on <u>immigration policy</u>, the Biden administration announced it would issue nearly 65,000 extra H-2B temporary nonagricultural visas in fiscal year 2023 (T10MIO2022, URL).</i>	У той час, як Конгрес залишається осторонь <u>імміграційної політики</u> , адміністрація Байдена оголосила, що видасть майже 65 000 додаткових тимчасових віз H-2B для працівників несільськогосподарського сектору у наступному, 2023 фінансовому, році.
79.	<i>In all, nearly 3 million people were internally displaced in Somalia as of August, in addition to nearly 662,000 registered <u>refugees</u> outside the country, mostly in Kenya and Ethiopia (T10MIO2022, URL).</i>	Загалом, станом на серпень майже 3 мільйони людей були внутрішньо переміщеними особами в Сомалі, а також майже 662 000 зареєстрованих <u>біженців</u> за межами країни, в основному в Кенії та Ефіопії.
80.	<i>At the end of October, nearly 385,000 applicants for permanent residence were waiting for an interview at a U.S. consulate; in highly congested consulates, particularly in India, people seeking a <u>tourist visa</u> could expect to wait nearly 1,000 days (T10MIO2022, URL).</i>	Наприкінці жовтня майже 385 000 заявників на постійне проживання очікували на співбесіду в консульстві США; у дуже перевантажених консульствах, зокрема в Індії, люди, які шукали <u>туристичну візу</u> , могли очікувати майже 1 000 днів.

81.	<i>In some cases, these challenges were symptoms of the pandemic, which prompted unprecedented closures of <u>consulates</u>, government offices, and a worldwide near-total halt on mobility in 2020 (T10MIO2022, URL).</i>	У деяких випадках ці проблеми були наслідком пандемії, яка спричинила численні закриття <u>консульств</u> , урядових установ та майже повну зупинку мобільності в усьому світі у 2020 році.
82.	<i>Meanwhile, officials were still processing approximately 63,000 <u>Special Immigrant Visa</u> applications in November for Afghans who had worked with U.S. and allied governments, covering an estimated 315,000 applicants and relatives (T10MIO2022, URL).</i>	Тим часом, у листопаді держслужбовці продовжували обробляти близько 63 000 заявок на отримання спеціальних <u>імміграційних віз</u> для афганців, які працювали на уряди США та союзників, що охоплює приблизно 315 000 заявників та їхніх родичів.
83.	<i>Across the Atlantic, <u>the European Union's border agency Frontex</u> came under harsh light in 2022 for alleged illegal pushbacks of asylum seekers (T10MIO2022, URL).</i>	У 2022 році <u>прикордонне агентство Європейського Союзу Frontex</u> потрапило під жорстку критику через ймовірні незаконні перешкоджання проходженню через кордон шукачів притулку.
84.	<i>The <u>land border</u> between the two countries opened for the first time in seven years in September, yet passage across it remained slow (T10MIO2022, URL).</i>	У вересні вперше за сім років відкрився <u>сухопутний кордон</u> між двома країнами, але пропуск через нього залишається повільним.
85.	<i>Supporters - including Democrats and Republicans in Congress - argue that the 370-page bill would stem the</i>	Прихильники - в тому числі демократи і республіканці в Конгресі - стверджують, що 370-

	<i>record-setting pace of <u>undocumented immigrants</u> at the southern US border (BATTBABBF, URL).</i>	сторінковий законопроект зупинить рекордні темпи прибуття <u>нелегальних імігрантів</u> на південному кордоні США.
86.	<i>Travellers who do not have a <u>machine-readable passport</u> will have to apply for a visa to enter the US (BFUPD, URL).</i>	Туристи, які не мають <u>машинозчитуваного паспорта</u> , повинні будуть подати заяву на отримання візи для в'їзду в США.
87.	<i>The Ukrainian applicants are widely spread across Europe and many are already working in the EU, <u>the European Asylum Support Office (EASO)</u> says (SRIUSEA, URL).</i>	Українські біженці проживають по всій Європі, і багато з них вже працюють в ЄС, повідомляє <u>Європейське бюро з надання притулку (EASO)</u> .
88.	<i><u>The Refugee Convention</u> was drawn up following World War Two, and has at its centre the principle that refugees should not be returned to countries where they face threats to their life or freedom. (URARSBAC, URL).</i>	<u>Конвенція про статус біженців</u> була розроблена після Другої світової війни, і в її основі лежить принцип, згідно з яким біженці не повинні повертатися в країни, де їхньому життю або свободі загрожує небезпека.
89.	<i>We are continuing to pursue the criminals behind these <u>illegal crossings</u>. (CC50MICTC, URL).</i>	Ми продовжуємо переслідувати злочинців, які організували ці <u>незаконні перетинання</u> .
90.	<i>This complexity has become particularly evident in recent months as the movement of refugees from countries directly bordering Ukraine has expanded further west, mainly to</i>	Ця складність стала особливо очевидною в останні місяці, коли рух біженців з країн, що безпосередньо межують з Україною, поширився далі на захід, переважно

	<i>Germany, but also as far as Canada, where there is a robust Ukrainian diaspora</i> (URCTCS, URL).	до Німеччини, а також до Канади, де існує потужна українська <u>діаспора</u> .
91.	<i>This is interpreted by the High Court as meaning anyone with <u>dual citizenship</u> is not permitted to run for office</i> (HADCCBAIN, URL).	Верховний суд розглядає це положення як таке, що особа з <u>подвійним громадянством</u> не має права балотуватися на виборах.
92.	<i>The government also now has the power to ignore certain <u>ECHR interim injunctions relating to border security</u></i> (TCCTLEHRTIRFB, URL).	Уряд також тепер має право ігнорувати певні тимчасові заборони <u>ЄСПЛ</u> , що стосуються безпеки кордонів.
93.	<i>US <u>border control agents</u> have not been using the right software to verify e-passports for more than a decade, two US senators claim</i> (UEPHBVIOAD, URL).	За словами двох американських сенаторів, американські <u>прикордонники</u> вже більше десяти років не використовують належне програмне забезпечення для перевірки електронних паспортів.
94.	<i>The US was one of the first countries in the world to adopt <u>e-passports</u>, and travellers from countries on the <u>visa-waiver list</u> are now required to enter the country using e-passports, which speed up the time needed to process individuals in <u>border control</u></i> (UEPHBVIOAD, URL).	США були однією з перших країн у світі, які запровадили <u>біометричні паспорти</u> , і тепер мандрівники з країн, що входять до списку <u>безвізових</u> країн, повинні в'їжджати в країну за допомогою біометричних паспортів, що прискорює час, необхідний для оформлення осіб на <u>прикордонному контролі</u> .
95.	<i>Nearby New Zealand, which has record-low unemployment rates,</i>	У Новій Зеландії, яка має рекордно низький рівень безробіття,

	<i>unveiled a plan to streamline its immigration system and ease <u>residence permits</u> for foreign-born workers in certain high-skill, sought-after sectors (T10MIO2022, URL).</i>	оприлюднили план впорядкування імміграційної системи та спрощення отримання <u>дозволів на проживання</u> для іноземних працівників у певних висококваліфікованих і затребуваних галузях.
96.	<i>You might be able to apply for an <u>EU Blue Card</u>, which gives highly qualified workers the right to live and work in an EU country (BCILAWITEOSOTES, URL).</i>	Ви можете подати заяву на отримання <u>Блакитної карти ЄС</u> , яка дає право висококваліфікованим працівникам жити і працювати в одній з країн ЄС.
97.	<i>France has a <u>seasonal worker permit</u> for up to six months and you will also need a <u>long stay visa</u> (BCILAWITEOSOTES, URL).</i>	У Франції існує <u>дозвіл на сезонну роботу</u> терміном до шести місяців, а також необхідно мати <u>довгострокову візу</u> .
98.	<i><u>Seasonal workers</u> from non-EU countries may not be employed in Germany (BCILAWITEOSOTES, URL).</i>	<u>Сезонні працівники</u> з країн, що не є членами ЄС, не можуть бути працевлаштовані в Німеччині
99.	<i><u>Biometric data</u> for any migrant aged six or older will be collected and there will be a mechanism to respond to sudden increases in arrivals (EAMOOMR, URL).</i>	<u>Біометричні дані</u> кожного мігранта у віці від шести років будуть реєструватися, а також буде створено механізм реагування на раптове збільшення кількості прибулих мігрантів.
100.	<i>The new <u>border checks</u> will also be phased in over the next year, with physical checks starting from 30 April</i>	Новий <u>прикордонний контроль</u> також буде поетапно впроваджуватися протягом

	(PCOFAFIS, URL).	наступного року, а фізичні перевірки розпочнуться з 30 квітня.
--	------------------	--

SUMMARY

Master Degree Thesis is devoted to the study in the field of linguistic, translation and researches the peculiarities of translation of migration terminology (case study of mass media discourse).

Migration is a complex process that has a significant impact in various spheres of human activity. The study of this phenomenon, namely the migration terminology and its translation methods, is of great interest to linguists, since the rapid development in this field requires professional training and knowledge.

The **aim** of the Master Degree Thesis is to study the terminology of migration and the problem of its Ukrainian translation (case study of mass media discourse).

The main **research material** is 100 sentences found in the texts of media discourse on migration. In 100 sentences, 127 migration-related terms were found for further research.

The **scientific novelty** of the study is the creation of a comprehensive approach to the translation of migration terminology based on media discourse materials, through the analysis of translation transformations.

The **practical value** of the study and the results obtained is the possibility of their further application in translation studies, in particular in the translation of migration terms, linguistics, and lexicology.

The **structure**. The work consists of an introduction, three chapters with conclusions to each chapter, conclusions to the whole work, three lists of references, two annexes and a summary. Chapter I studies the concept of 'term', translation strategies for translating terms, and the peculiarities of media discourse and its specifics of translation. Chapter II deals with the semantic classification of terms in media discourse, their structural models and pragmatic functions. Chapter III analyses the ways of equivalent reproduction of terms in Ukrainian and identifies translation transformations to preserve the pragmatic functions of terms in the translation of English discourse texts.

Results. A term is a word or phrase that names scientific concepts. It has a close connection with the concepts used in a particular field, and thus has no connection with everyday concepts. The main features of a ‘term’ include: unambiguity, accuracy, conciseness, consistency, and emotional neutrality.

Media discourse is a communication that is carried out in oral or written form in the media in to provide information, influence the addressee, and encourage action.

The process of translating terms is based on the following principle: 1) check the dictionary for an equivalent; 2) if there is an equivalent, determine whether it is unambiguous or ambiguous; 3) if there is no equivalent, translate it according to the rules and regulations. Non-equivalent terms are translated using the following transformations: transcription, transliteration, transcoding, calquing, descriptive translation and concretisation. A special attention should be paid to the translation of complex terms. The main task for a translator in translating compound terms is to find the main element of the term and its semantic relations.

According to the semantic classification, the terms are divided into general scientific, interdisciplinary, and specialised terms. Our research has revealed the following results: general scientific terms account for 20% of the total number, interdisciplinary terms - 32%, and specialised terms have the largest number of terms - 48%.

In addition, we managed to create our own classification of migration terms, classified by thematic subgroups (13 groups): persons participating in the migration process, migration documents, migration places, laws, directives, conventions, migration organisations, migration programmes, migration violations, punishment for migration violations, border control, labour migration, asylum, citizenship, migration characteristics, statuses and processes. The largest number of terms is in the group ‘migration characteristics, statuses and processes’ - 22.8%.

According to the structural classification, the terms are divided into: terms - root words, derived terminology, terms - compound words, terms - phrases, terms - abbreviations. In the process of analysing the terminological units, it has been found

that the largest number of terms are phrase terms (66.1%) - terms consisting of two or more stems. The most common patterns in compound terms are noun + noun (29.1%) and adjective + noun (22%).

During the study of formal-lexical, lexical-semantic, grammatical and lexical-grammatical transformations, it has been identified and established which transformations are used in the translation of terminological units in the field of migration: transliteration, transcription, adaptive transcoding, incrustation, calquing, concretisation, generalisation, modulation, differentiation, grammatical replacement, transposition, addition, descriptive translation, total reorganisation.

In conclusion, it should be emphasised that the issue of developing a comprehensive approach to the study of these translation phenomena is interesting and necessary in our time due to breakthroughs in the scientific and technical fields. This is also evidenced by the relevance of the topic of the qualification work and the usefulness of further research.